

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

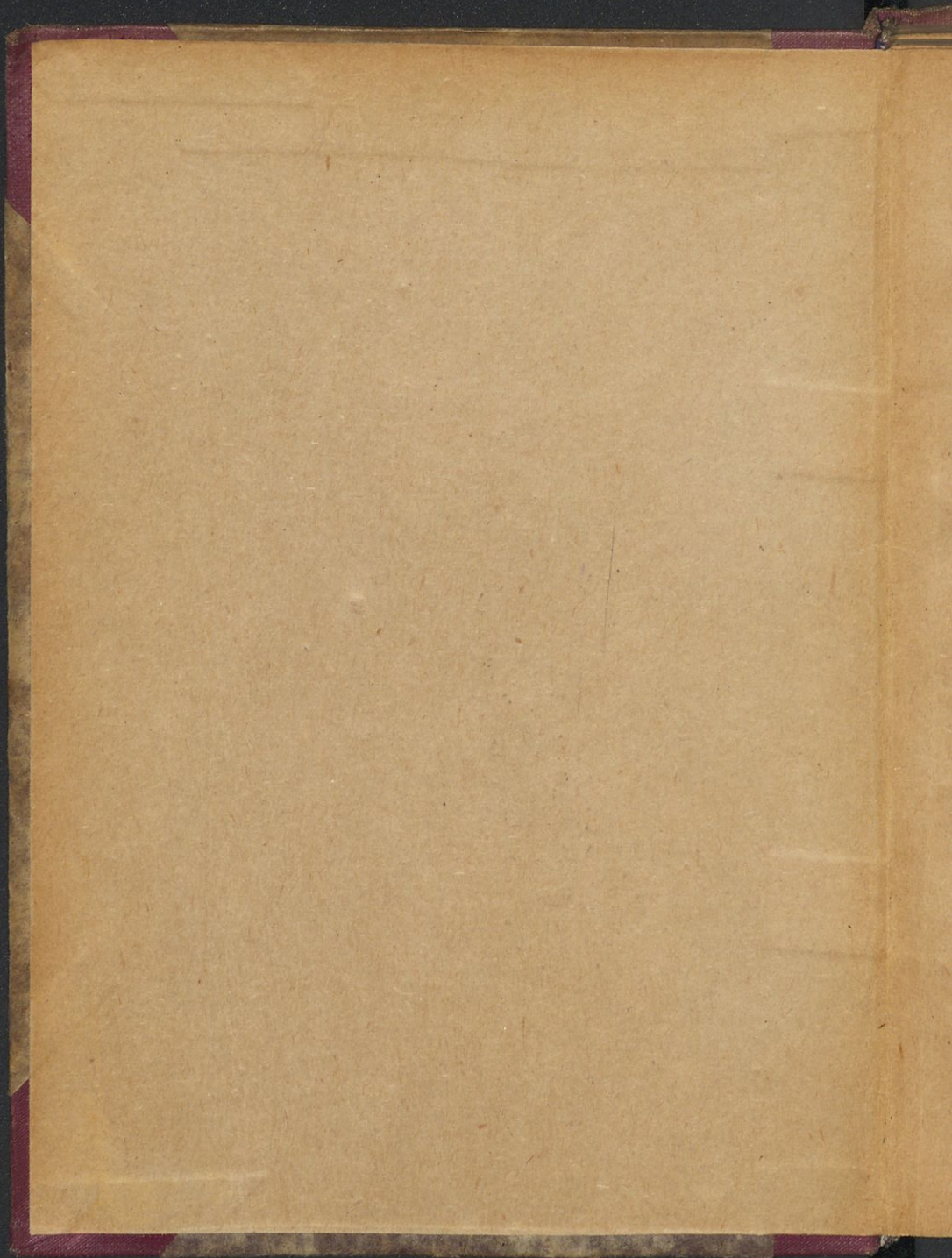
GS

I 46 804

030058497

COBISS ©

KATEKIZEM

ALI

NAUK PRAVOSLAVNE
KRISTJANSKE CERKVE

ZA PRAVOSLAVNE UČENCE 4.,
ALI 3. IN 4. RAZREDA OSNOVNIH ŠOL.

SESTAVIL

Dr. GEORGIJ LETIĆ

pravoslavni episkop.

NA SLOVENŠČINO PRESTAVIL

o. GORAZD DEKLEVA

stud. pravoslavne teologije.

46804

Z odlokom Svetega Arhijerejskega Sinoda Mitropolije Karlovačke od 4. (17.) julija 1902. št. M. 224./Sin. 14. je ta knjiga dovoljena kot učbenik za srpsko pravoslavne učence v osnovnih šolah, a z rešitvijo visokosl. Narodnega Šolskega Sveta pod št. Š. S 327./149. ex 1902. je vpeljana v porabo v 4. razred srbskih narodnih osnovnih šol, in z naredbo vis. kr. hrv. slav. dalm. Deželne Vlade, odseka za bogočastje in šolstvo od 5. (18.) avgusta 1902. št 12.384. je predpisana za srpsko pravoslavne učence 3. in 4. razreda nižjih splošnih narodnih šol, kakor tudi za enake učence srbskih avtonomnih šol. Z odobrenjem, po pristojnih svetovnih kakor tudi duhovnih oblasti se uporablja v narodnih šolah v Bosni in Hercegovini.

030058497

DOVOLIL IN BLAGOSLOVIL

NJEGOVA SVETOST GOSPOD

VARNAVA

ARHIEPISKOP PEČSKI, MITROPOLIT BEOGRAJSKO-KARLOVAČKI
IN PATRIJARH SRBSKI;

ENAKO TUDI DOVOLIL IN BLAGOSLOVIL

SVETI ARHIJEREJSKI SINOD

IN AVTOR „KATEKIZMA“ Dr. GEORGIJ LETIČ, PRAVO-
SLAVNI BANATSKI EPISKOP, PRESTAVO IZ SRBSKEGA
NA SLOVENSKI JEZIK.

V znak sinovskega spoštovanja in ljubezni prestavo „Kate-
kizma“ posvečuje svojemu duhovnemu očetu, o. SAVI TR-
LAJIČU, arhimandritu manastira Krušedola

Hvaležni duhovni sin
MILAN — TUGOMIR
O. GORAZD DEKLEVA

U v o d.

1. Kdo nas je ustvaril?

Ustvaril nas je Bog.

2. Zakaj nas je Bog ustvaril?

Bog nas je zato ustvaril, da Njega spoznamo in Njemu služimo, ter zato večno zveličanje zaslužimo.¹

3. Kaj moramo delati, da Boga spoznamo in da Bogu služimo?

Da Boga spoznamo in da Bogu služimo, moramo verovati in delati kar je Bog razodel.²

4. Kdo nas more naučiti, kar je Bog razodel?

Kar je Bog razodel nas more naučiti Cerkev.

5. Od kje Cerkev ve, kar je Bog razodel?

Kar je Bog razodel, ve Cerkev iz Svetega Pisma in Svetega Ustnega Izročila.

6. Kaj vsebuje Sveto Pismo?

Sveto Pismo vsebuje kar je Bog razodel in Sveti Duh, da poklicanim ljudem, da zapišejo.³

¹ Večno zveličanje je srečno in večno življenje v nebesih.

² Verovati pomeni za resnico imeti, razodeli pomeni napovedati.

³ Sveto Pismo se deli na *Staro* in *Novo Zavezo*. Stara Zaveza je napisana pred rojstvom, a Nova Zaveza po rojstvu Kristusovemu.

Stara Zaveza ima 22 knjig od katerih so najvažnejše: pet knjig Mojzesovih, Psalmi Davidovi, in knjige prerokov: Izaije, Jeremije, Ezekiela, in Daniela.

Nova Zaveza ima 27 knjig, a to so štiri evangeliji: od Matevža, Marka, Lukeža in Janeza, Dejanja Apostolov, 14 beril apostola Pavla, 7 Beril od drugih apostolov in Razodetje Janeza Bogoslova.

7. Kaj vsebuje Sveto Ustno Izročilo?

Sveto Ustno Izročilo vsebuje vse, kar je Bog razodel, a v Svetem Pismu ni zapisano.⁴

8. Kje je na kratko kar je Bog razodel, da moramo verovati?

Kar je Bog razodel, da moramo verovati, vsebuje na kratko Vera.

9. Kje je nakratko kar je Bog razodel, da moramo delati?

Kar je Bog razodel, da moramo delati na kratko vsebujejo Zapovedi Božje.⁵

⁴ Sveto Ustno Izročilo se je pomnilo od propovedi apostolov in njihovih naslednikov. Dosti od tega je zapisano takoj po apostolih.

⁵ Rad se uči naukov, ki ti jih daja Cerkev v knjigi Katekizmu; veruj in se ponašaj po njih za časa celega svojega življenja, ter bodeš zaslužil večno zveličanje!

Prvi del.

V e r a.

10. Kako se glasi Vera:

Vera se glasi:

1. Vjeruju vo jedinago Boga Oca, Vsederžitelja, Tvorca nebu i zemlji, vidimim že vsjem i nevidimim.

2. I vo jedinago Gospoda Isusa Hrista, Sina Božija jednorodnago, iže ot Otca roždenago prežde vsjeh vjek, svjeta ot svjeta, Boga istina ot Boga istina, roždena, ne sotvorena, jedinosuščna Otcu, imže vsja biša,

3. nas radi čelovjek i našego radi spasenija sšedšago s nebes i voplotivšagosja ot Duha svjata i Mariji Djevi i vočelovječšasja,

4. razpjatago že za ni pri Pontistjem Pilatje i strдавša i pogrebena,

5. i voskressago v tretij den po pisaniem,

6. i vozšedšago na nebesa i sedjašča ode-snuju Otca,

7. i paki grjaduščago so slavoju suditi živim i mertvim, jegože carstviju ne budet konca.

8. I v Duha Svjatago, Gospoda, životvorjaščago, iže ot Otca ishodjaščago, iže so Otcem i Sinom, spoklanjema i slavima, glagolavšago proroki.

9. Vo jedinu svjatuju, sobornuju i apostol-skuju cerkov.

10. Ispovjeduju jedino kreščenje vo ostavlenie grjahov.

11. Čaju voskresenija mrtvih

12. i žizni buduščago vjeka. Amin!

1. Verujem v enega Boga Očeta, Vsedržitelja Stvarnika nebes in zemlje in vsega, kar se vidi in kar se ne vidi.

2. In v enega Gospoda Jezusa Kristusa, Sina Božjega, enorodnega od Očeta, rojenega pred vsemi veki, svetlobo od svetlobe, Boga resničnega od Boga resničnega, rojenega, ne ustvarjenega, enobitnega Očetu, po kateremu je vse nastalo,

3. ki je zaradi nas ljudi i zaradi našega zveličanja prišel z nebes ter bil spočet od Svetega Duha in Marije Device in se včlovečil,

4. križanega za nas, pod Poncijem Pilatom in usmrčenega in pokopanega,

5. in ki je, po Pismih, tretjega dne od mrtvih vstal,

6. in ki je v nebesa šel, ter sedi z desne strani Očeta,

7. in ki bo zopet prišel z slavo soditi žive in mrtve, njegovemu carstvu ne bo konca.

8. In v Svetega Duha, Gospoda, ki življenje daja, ki od Očeta izhaja, ki ga skupno z Očetom in Sinom spoštujemo in častimo, ki je po prerokih govoril.

9. V eno, sveto, vesoljno in apostolsko Cerkov.

10. Izkazujem en krst za odpust grehov.

11. Pričakujem vstajenje mrtvih

12. in življenje prihodnjega veka. Amin!

11. Zakaj je cerkev sestavila Vero?

Cerkev je sestavila Vero, da z njo izkazujemo svoje verovanje.¹

12. Kako se deli Vera?

Vera se deli v 12 členov.

Prvi člen vere.

Vjeruju vo jedinago Boga Oca, Vsederžitelja, Tvorca nebu i zemlji, vidimim že vsjem i nevidimim.

Verujem v enega Boga Očeta, Vsedržitelja, Stvarnika nebes in zemlje in vsega, kar se vidi in kar se ne vidi...

1. O Bogu.

13. Kdo je Bog?

Bog je gospodar nebes in zemlje, od katerega prihaja vse, kar je dobrega.

14. Ali se more Bog videti?

Bog se ne more videti, ker je On Duh in nima telesa.²

15. Zakaj pravimo: Bog je večn?

Bog je večn pravimo zato, ker je On vselej bil in bo vedno.

16. Zakaj pravimo: Bog je povsod pričujoč?

Bog je povsod pričujoč pravimo zato, ker je On povsod: v nebesih, na zemlji in na vsakem mestu.

17. Zakaj pravimo: Bog je vseveden?

Bog je vseveden pravimo zato, ker On vse

¹ Izpovedavati pomeni izkazovati.

² Duh ima razum in svobodno voljo, toda nima telesa pa niti ne more umreti. — Če tudi se Bog ne more videti, vendar o Njemu znamo veliko, ker je Bog Sam o Sebi veliko govoril, in ker o Bogu vemo veliko tudi iz Njegovih del.

najbolj ve, tudi tisto kar je bilo, in tisto kar je sedaj in tisto kar še bude.¹

18. Zakaj pravimo: Bog je moder?

Bog je moder, pravimo zato, ker On ve vse tako modro urediti, da modrejše ne more biti.²

19. Zakaj pravimo: Bog je vseмогоčen?

Bog je vseмогоčen pravimo zato, ker On vse kar hoče, more napraviti.³

20. Zakaj pravimo: Bog je svet?

Bog je svei pravimo zato, ker On samo tisto ljubi, kar je dobrega, a nima greha.

21. Zakaj pravimo: Bog je pravičen?

Bog je pravičen pravimo zato, ker On pravične obdaruje in zlobne, po zaslugah, kaznuje.⁴

22. Zakaj pravimo: Bog je dobrotljiv?

Bog je dobrotljiv pravimo zato, ker je On največa dobrota. On nas najbolj ljubi in nam dela neskončno veliko dobrega.⁵

23. Zakaj pravimo: Bog je usmiljen?

Bog je usmiljen pravimo zato, ker On rad odpusča grehe vsakomur, kdor se iskreno skesa.⁶

24. Zakaj pravimo: Bog je resničen?

Bog je resničen pravimo zato, ker On samo resnico govori, in izpolnjuje vse kar obljubi.⁷

¹ Delaj dobro, izogibaj se slabemu tudi tedaj ko te ljudje ne vidijo, a v hudemu ne obupuj, ker je Bog povsod.

² Bodi zadovoljen s tistim kar Bog ukaže, ker je Bog premoder. Ko te doleti hudo, tolaži se tako: Bog je dal, Bog je tudi vzel.

³ Prosi Boga, ker je Bog vseмогоčen.

⁴ Bog je počasen, toda nezamudljiv. — Bog ne ostaja nikomur dolžan. — Popolna nagrada ali kazen se dobi šele na onem svetu.

⁵ Boga nad vse ljubi ljudi in mu bodu hvaležen, ker je Bog dobrotljiv.

⁶ Kesaj se iskreno za svoje grehe, ker je Bog usmiljen.

⁷ Veruj vse kar je Bog razodel in upaj v Njegove obljube, ker Bog je resničen.

25. Zakaj pravimo: Bog je neskončno popoln?

Bog je neskončno popoln pravimo zato, ker On ima vse dobre lastnosti v največji meri in nikdo Mu ni enak.

26. Kaj izkazujemo z besedami: Veruju vo — Boga —?

Z besedami: Veruju vo — Boga — izkazujemo, da je Bog.

2. O sveti Trojici.

27. Ali je več Bogov?

Bogov ni več, ampak je samo eden Bog.

28. Koliko je v Bogu oseb?

V Bogu so tri osebe: Oče, Sin in Sveti Duh.

29. Ali je vsaka oseba v Bogu pravi Bog?

Vsaka oseba v Bogu je pravi Bog, in ima vse Božje lastnosti.

30. Ali so tri osebe v Bogu trije Bogovi?

Tri osebe v Bogu niso trije Bogovi ampak en Bog.

31. Kako se imenujejo tri osebe v Bogu skupaj?

Tri osebe v Bogu skupaj se imenujejo Sveta Trojica.

32. Kaj izkazujemo z besedami: Veruju vo jedinago Boga Otca?

Z besedami: Veruju vo jedinago Boga Otca — izkazujemo: 1) da je eden Bog in 2) da je prva oseba v Bogu Bog Oče.¹

¹ Moli pogostoma molitev: Slava Otcu i Sinu i Svjatemu Duhu i njinje i prisno i vo vjeki vjekov. Čast Očetu in Sinu in Svetemu Duhu, in sedaj in vedno v vse veke. S to molitvijo častimo Sveto Trojico. Tudi kadar se prekržamo, častimo Sveto Trojico in sebe posvečujemo.

3. O Svetu.

33. Kdo je ustvaril nebo in zemljo?

Nebo in zemljo je ustvaril Bog.

34. Kaj to pomeni: Bog je ustvaril nebo in zemljo?

Bog je ustvaril nebo in zemljo pomeni, da je Bog nebo in zemljo iz nič naredil.

35. Kako se Bog imenuje po temu, ker je ustvaril nebo in zemljo?

Po temu, ker je Bog ustvaril nebo in zemljo, se imenuje Stvarnik neba in zemlje.

36. Kako se imenuje nebo in zemlja in vse kar je na njih?

Nebo in zemlja in vse kar je na njih se imenuje svet.

37. Kako se imenuje vsaka stvar, katero je Bog ustvaril?

Vsaka stvar, katero je Bog ustvaril se imenuje stvarstvo.

38. Čemu je Bog ustvaril svet?

Bog je ustvaril svet, da Ga svet časti in Mu služi, a nam koristi.

39. Kaj izkazujemo z besedami: — Tvorca nebu i zemlji?

Z besedami — Tvorca nebu i zemlji — izkazujemo, da je nebo in zemljo in ves svet ustvaril Bog.

40. Kako Bog skrbi za svet?

Bog tako skrbi za svet, ker ga ohranja, da ne propade in ker nad njim vlada.

41. Kako se imenuje Božja skrb za svet?

Božja skrb za svet se imenuje Previdnost Božja.

42. Zakaj Bog dopušča, da ljudje grešijo.

Bog zato dopušča ljudem grešiti, ker jim je dal svobodno voljo, in ker ve obrniti greh na dobro.¹

¹ Brez Božje volje se na svetu nič ne zgodi. — Nadloge so zato na svetu, da grešne spreobračajo, a dobre v dobrem utrjujejo. — V trpljenju se junaki spoznajo.

43. Kaj izkazujemo z besedo: — Vsederžitelja —?

Z besedo: — Vsederžitelja — izkazujemo, da drži Bog v svoji moči ves svet in skrbi za njega.

4. O Angelih.

44. Kaj je Bog najprej ustvaril?

Najprej je Bog ustvaril nebesa in v njih brezštevilne mnoge angelje.

45. Ali se morejo angelji videti?

Angeli se ne morejo videti, ker so oni duhovi, ki nimajo telesa.¹

46. Ali so vsi angelji ostali dobri kakor jih je Bog ustvaril?

Vsi angelji niso ostali dobri, kakor jih je Bog ustvaril; mnogi so zgrešili z napuhom in niso hoteli Bogu služiti.

47. Kako je Bog kaznoval grešne angelje?

Bog je kaznoval grešne angelje tako, da jih je za vekomaj pahnil v pekel.²

48. Kaj delajo za nas dobri angelji?

Dobri angelji nas varujejo od hudega, nas učijo dobremu in Boga za nas prosijo.³

49. Kateri angelji za nas posebno skrbijo?

Za nas posebno skrbijo angelji varuhi, od katerih po enega ima vsak človek.⁴

¹ Višji angeli so: arhangelji, n. pr. Mihael, Rafael, in Gabrijel, a najvišji so: kerubini in serafini.

² Pekel je prostor, kjer se grešne duše večno trpinčijo. — Hudobni angelji, se še imenujejo tudi hudobni duhovi ali vragovi, a največji izmed njih se imenuje Satan.

³ Dobrim angeljem je dal Bog večno blaženstvo.

⁴ Kličí pogostvo svojega angelja varuha in delaj tisto kar te on uči!

50. Kaj nam delajo hudobni angeli?

Hudobni angelji nam delajo mnogo hudobije, in nas zapeljujejo v greh.¹

51. Kaj izkazujemo z besedami: vidimim že vsjem i nevidimim...?

Z besedami: vidimim že vsjem i nevidimim... izkazujemo, da je Bog ustvaril vidna in nevidna stvarstva.

5. O človeku.

52. Kaj je Bog na koncu ustvaril?

Bog je na koncu ustvaril prvega človeka in prvo ženo, a to so naši prvi stariši Adam in Eva.

53. Kako je Bog ustvaril prvega človeka in ženo?

Prvega človeka in ženo je Bog ustvaril tako: Napravil je Adamu telo od prsti in mu je vdahnil dušo, a od rebra Adamovega je napravil Evo.

54. Kaj je človeška duša?

Človeška duša je duh, ki je Bogu podoben.²

55. Po čemu je človeška duša Bogu podobna?

Človeška duša je Bogu podobna po temu, ker je ona neumrljiv duh, ter ima razum in svobodno voljo, a nima telesa.

56. Kaj je Bog daroval prvim ljudem?

Prvim ljudem je Bog daroval svojo pomoč: 1) da bodo modri in dobri, 2) da živijo v raj, v večnem blaženstvu.

¹ Od hudobnih angeljev se bodeš obvaroval, če se prekrižaš, moliš Boga, pokličeš Gospoda Jezusa Kristusa na pomoč, se postiš in se ne daš v greh zapeljati.

² Namesto: duša človekova je podobna Bogu, se drugače reče, da je duša ustvarjena po obrazu in podobi Božji.

57. Ali so prvi ljudje ohranili tisto, kar jim je Bog daroval?

Prvi ljudje so zgrešili in za kazen so zgubili tisto, kar jim je Bog daroval.

58. Kaj podedujejo vsi ljudje od prvih ljudi?

Vsi ljudje podedujejo od prvih ljudi njihov greh in kazen, katero so oni za greh dobili.¹

59. Ali je Bog za vedno kaznoval ljudi?

Bog ni kaznoval ljudi za vedno, ampak jim je obljubil Zveličarja, ki jih bo od greha odrešil in jim bo, tisto kar so zgubili, zopet pridobil.²

60. Kdaj je prišel Zveličar na zemljo?

Zveličar je prišel na zemljo, ko je Bog pripravil ljudi, da bi ga pričakali, a to se je zgodilo po 5.508 letih, od ustvarjanja sveta.

Drugi člen Vere.

O Bogu Sinu — Jezusu Kristusu.

I vo jedinago Gospoda Isusa Hrista, Sina Božija jednorodnago, iže ot Otca roždenago prežde vsjih vjek, svjeta ot svjeta, Boga istina ot Boga istina, roždena, ne sotvorena, jedinosuščna Otcu, imže vsja biša.

In v enega Gospoda Jezusa Kristusa, enorodnega, od Očeta rojenega pred vsemi veki, svetlobo nd svetlobe, Boga resničnega od Boga resničnega, rojenega, neustvarjenega, enobitnega Očetu, po kateremu je vse nastalo.

61. Kako se imenuje naš Zveličar?

Naš Zveličar se imenuje Jezus Kristus.

¹ Greh, katerega ljudje dedujejo od prvih ljudi, se imenuje izvirni greh.

² Bog je večkrat Sam obljubil Zveličarja in to po svojih prerokih. Preroki so bili od Boga poklicani ljudje, kateri so mnogo poprej povedali o Zveličarju.

62. Kaj pomeni beseda Jezus?

Beseda Jezus pomeni Zveličar.

63. Kaj pomeni beseda Kristus?

Beseda Kristus pomeni Maziljenec.¹

64. Kdo je Jezus Kristus?

Jezus Kristus je Sin Božji, ki se je včlovečil, da nas odreši.

65. Kaj izkazujemo z besedami: ... i vo jedinago Gospoda Isusa Hrista — ?

Z besedami: ... i vo jedinago Gospoda Isusa Hrista — izkazujemo, da je Jezus Kristus Gospod t. j. Bog.

66. Kaj izkazujemo z besedami: Sina Božjia jedinorodnago, iže od Otca roždenago prežde vsjih vjek, — ?

Z besedami: Sina Božjia jedinorodnago iže od Otca roždenago prežde vsjih vjek, — izkazujemo, da Jezus Kristus enorodni Sin Božji, ki je rojen od Boga Očeta od vekomaj.

67. Kaj izkazujemo z besedami: svjeta od svjeta, — ?

Z besedami: svjeta od svjeta — iskazujemo, da je Sin Božji rojen od Boga Očeta tako, kakor se solnčna svetloba poraja od solnca, ter se zato ne more ločiti od Boga Očeta, ampak ostaja vedno eno z Bogom Očetom.

68. Kaj izkazujemo z besedami: Boga istina od Boga istina, roždena, ne sotvorena — ?

Z besedami: — Boga istina od Boga istina, roždena, ne sotvorena, — izkazujemo, da je Sin Božji pravi in resnični Bog, ki je rojen od pravega in resničnega Boga, a ni ustvarjen.

¹ Maziljenci so se imenovali preroki, veliki duhovniki in carji, pred Kristusom.

69. Kaj izkazujemo z besedami: — jedinosuščna Otcu Imže vsja biša...?

Z besedami: — jedinosuščna Otcu Imže vsja biša... — izkazujemo, da je Sin Božji z Bogom Očetom eno, in da je po njemu Bog Oče ustvaril svet.¹

Tretji člen Vere.

o temu, kako je Sin Božji postal človek.

Nas radi čelovjek i našego radi spasenija sšedšago s nebes i voplotivšagosja ot Duha svjata i Mariji Djevi i vočelovječšasja.

(... ki je zaradi nas ljudi in zaradi našega zve-
ličanja prišel z nebes, ter bil spočet od Svetega
Duha in Marije Device in se včlovečil...)

70. Kaj izkazujemo z besedami: voplotivšagosja od Duha Svjata i Mariji Djevi —?

Z besedami: voplitišagosja od Duha Svjata i Mariji Djevi — izkazujemo, da je Sin Božji prejel telo t. j. rodil se je od Svetega Duha in Marije Device, katera se zato imenuje Mati Božja ali Bogorodica.²

71. Kaj izkazujemo z besedo: — vočelovječšasja...?

Z besedo: vočelovječšasja — izkazujemo, da je Sin Božji postal pravi človek, toda brez greha.

¹ Kliči pogosto v pomoč Jezusa Kristusa z molitvijo: Gospodi Isuse Hriste, Sine Božij, pomiluj mja grješnago. (Gospod Jezus Kristus usmili se mene grešnega.)

² Devici Mariji je blagovestil t. j. oznanil Arhangel Gabriel, da bo rodila Jezusa. V spomin tega častimo praznik *Blagovesti* 25. marca. — V Spomin rojstva Bogorodičinega častimo praznik *Mala Gospojina* 8. septembra. V spomin Njene smrti častimo praznik *Vnebovzetje Bogorodičino* ali *Velika Gospojina* 15. avgusta. V spomin tega, kako so Jo stariši pripeljali v cerkev Božjo, kjer se je učila dobrega, častimo praznik *Vavedenije* 21. novembra. V spomin Njen se časti še *Drugi Dan Božiča* in se vrši bdenije v petek 5. tedna velikonočnega posta, katero bdenije se imenuje akatist.

72. Ali je Sin Božji ostal Bog tudi tedaj, ko je postal človek. Sin Božji je ostal Bog tudi tedaj, ko je postal človek, ter se zato imenuje Bogočlovek.

73. Kje se je rodil Jezus Kristus?

Jezus Kristus se je rodil v eni pečini blizu Betlehema.¹

74. Kaj je delal Jezus, ko mu je bilo trideset let?

Ko je bilo Jezusu trideset let je začel javno učiti ljudi, kaj naj verujejo in delajo, da zaslužijo večno zveličanje, a pred tem se je krstil od Janeza na reki Jordan.²

75. Kaj je Jezus govoril o Sebi?

Jezus je govoril o Sebi da, je on obljubljeni Zveličar in Sin Božji.

76. Kako je dokazal Jezus da je resnica, tisto kar je On govoril o Sebi?

Da je resnica, kar je govoril o Sebi, je Jezus dokazal s tem: 1. Ker je živel brez greha in 2. Ker je delal čudeže in prerokoval.³

77. Kaj izkazujemo z besedami: nas radi čelovek i našega radi spasenja sšedšago s nebes —?

Z besedami: — nas radi čelovek i našega radi spasenja sšedšago s nebes — izkazujemo da je Sin Božji prišel z nebes zato da nas odreši.⁴

¹ V spomin rojstva Kristusovega častimo praznik *Božič* ali *Rojstvo Kristusovo* 25. decembra, ko je bil Jezus star 8 dni, je dobil ime. V spomin tega častimo *Obrezovanje Gospodovo* 1. januarja ko je Jezus bil star štirideset dni, ga je Mati prinesla v cerkev Božjo, kjer ga je srečal Simon Bogoprijemnik in Ana. V spomin tega častimo *Srečanje Gospodovo* 2. februarja. — Do svojega tridesetega leta je živel doma, poslušal svojo mater in svojega varuha Jožefa.

² V spomin krsta Kristusovega častimo praznik *Bogojavljenje*, ali *Kristusov krst* 6. januarja.

³ Čudeži so dejanja, katera more napraviti samo Vsemogočni Bog in tisti, komur Bog v tem pomaga. Enkrat se je Jezus pred učenci preobrazil da jim pokaže, da je Bog. V spomin tega dne častimo praznik *Preobražanje Gospodovo* 6. avgusta.

⁴ Kristus ni mogel za nas trpeti in umreti kot Bog, zato je postal človek.

Četrty člen Vere.

O trpljenju in smrti Jezusa Kristusa.

Razpjatago že za ni pri Pontisjem Pilatje i stradavša i pogrebena.

(Križanega za nas pod Poncijem Pilatom in usmrčenega in pokopanega...)

78. Kako nas je odrešil Jezus Kristus?

Jezus Kristus nas je odrešil s tem, ker je prevzel na Sebe grehe vseh ljudi, ter za te grehe daroval sebe v daritev Bogu, trpel in umrl.¹

79. Od česa nas je odrešil Jezus Kristus?

Jezus Kristus nas je odrešil od greha in večnega trpljenja.

80. Kaj nam je Jezus Kristus pridobil s svojim trpljenjem in smrtjo?

Jezus Kristus nam je s svojim trpljenjem in smrtjo pridobil milost Božjo in večno zveličanje.²

81. Kam je odšla duša Jezusa Kristusa takoj po Njegovi smrti?

Duša Jezusu Kristusa, takoj po Njegovi smrti je odšla v pekel, kjer so bile duše pravičnih.

82. Kaj je delala duša Jezusa Kristusa v peklju?

Duša Jezusa Kristusa je odpeljala iz pekla pravičnike v večno zveličanje.

83. Kaj izkazujemo z četrty členom Vere?

Z četrty členom Vere izkazujemo, da je Jezus Kristus za časa Poncija Pilata za nas trpel in umrl.³

¹ V starih časih so ljudje sežigali živali v daritev, ko so hoteli dobiti od Boga odpust grehov. V spomin trpljenja Kristusovega častimo Veliki Teden, a v spomin Njegove smrti častimo Veliki Petek. — V spomin tega, ko je Kristus slavnostno prišel v Jeruzalem, hoteč trpeti, častimo praznik Oljčne Nedelje (Cveti).

² Milost Božja je darilo, katerega daja Sveti Duh našim dušam za naše zveličanje.

³ Spominjaj se pogostoma trpljenja in smrti Gospodove, posebno ob Sredah in Petkih Velikega Tedna, ko pride časni (velikonočni) post. Da ni On trpel in umrl, ti bi bil za vekomaj pogubljen. — Tako nas Zveličar ljubi, da je za nas trpel in umrl.

Peti člen Vere.

O vstajenju Jezusa Kristusa.

I voskressšago v tretji den po pisaniem.

(ki je, po Pismih, tretjega dne od mrtvih vstal....)

84. Kam je odšla duša Jezusa Kristusa tretjega dne po Njegovi smrti?

Duša Jezusa Kristusa, tretji dan po Njegovi smrti se je vrnila v Njegovo telo.¹

85. Kaj se je zgodilo, ko se je duša Jezusa Kristusa vrnila v Njegovo telo?

Ko se je duša Jezusa Kristusa vrnila v Njegovo telo, je Kristus od mrtvih vstal.²

86. Kaj izkazujemo s petim členom Vere?

S petim členom Vere izkazujemo, da je Jezus Kristus od mrtvih vstal tretjega dne po Svoji smrti, kakor je v Svetem Písmu bilo naprej rečeno.³

Šesti člen Vere.

O vnebohodu Jezusa Kristusa.

I vozšedšago na nebesa i sedjašča odesnuju Otca.

(in ki je v nebesa šel, ter sedi z desne strani Očeta...)

87. Kaj izkazujemo z besedami: ...i vozšedšago na nebesa —?

Z besedami: ...i vozšedšago na nebesa — izkazujemo, da je šel Jezus Kristus štirideset dni

¹ Tretji dan po Njegovi smrti, je bila nedelja.

² Vstati od mrtvih pomeni oživeti.

³ V spomin Kristusovega vstajenja častimo Velikonoč in Nedeljo. — Kristus, ko je vstal od mrtvih, je dokazal, da je Bog, ker samo Bog je zmožen to napraviti.

po Svojem vstajenju na nebesa skupaj s telesom in Svojo dušo.¹

88. Kaj izkazujemo z besedami: — i sjudjašča od desnuju Otca...?

Z besedami: — i sjudjašča odesnuju Otca... izkazujemo da Jezus Kristus sedi z desne strani Boga Očeta in vlada svetu skupaj z Bogom Očetom in Svetim Duhom. .

Sedmi člen Vere.

O drugemu prihodu Jezusa Kristusa.

I paki grjaduščago so slavoju suditi živim i mertvim, jegože carstviju ne budet konca.

(in ki bo zopet prišel z častjo soditi žive in mrtve, Njegovem carstvu ne bo konca...)

89. Kaj izkazujemo z besedami: ... i paki grjaduščago suditi živim i mertvim, — ?

Z besedami: ... i paki grjaduščago suditi živim i mertvim — izkazujemo, da bo Jezus Kristus zopet prišel na zemljo, da sodi vse žive in mrtve.

90. Kaj izkazujemo z besedami: ... i paki grjaduščago so slavoju — ?

Z besedami: ... i paki grjaduščago so slavoju — izkazujemo da bo Jezus Kristus prišel drugič na zemljo z slavo, kod nebeški car, v spremstvu mnogih angeljev.²

91. Kakšna bode sodba Jezusa Kristusa?

Sodba Jezusa Kristusa bode pravična, a za grešnike zelo strašna, zato se tudi imenuje strašna sodba.

¹ V spomin tega častimo praznik Vnebohod (Voznesenije.) Gospodov ali Špasov dan.

² Prvikrat je prišel, kod revež.

92. Kaj bode z ljudmi prej strašne sodbe?

Prej strašne sodbe, bodo mrličii vstali z neumrljivim telesom, a tudi telesa živih bodo postala neumrljiva.

93. Kaj bode z ljudmi po strašni sodbi?

Po strašni sodbi, pravičniki bodo odšli z dušo in telesom v večno blaženstvo, a grešniki v pekel, v večno trpljenje.¹

94. Kedaj bode strašna sodba?

Bog ni nikomur oznanil, kedaj bode strašna sodba, da bi bili vedno pripravljeni pričakovati Ga z čisto dušo brez greha.

95. Kaj izkazujemo z besedami: — jegože carstviju ne budet konca...?

Z besedami: — jegože carstviju ne budet konca... izkazujemo, da carstvu Jezusa Kristusa po strašni sodbi ne bo konca, ampak bode trajalo na veke.

96. Ali sodi Bog ljudi prej strašne sodbe — ?

Bog sodi ljudi tudi prej strašne sodbe in to po njihovi smrti.

97. Kaj nastane s človekom ko umrje?

Ko človek umrje, telo mu izstrohni, a duša gre pred Božjo sodbo, vendar pred strašno sodbo ne dobi popolno, ne nagrado, ne kazen.²

¹ Vsi pravičniki ne bodo dobili enako nagrado, tudi ne vsi grešniki enako kazen, ampak kakor je kdo zaslužil.

² Za duše mrtvih prosi Boga, deli miloščino in daj da se služijo parastosi, ter da se čita čitulja (parastos je bogoslužje za umrle duše; čitulja je seznam domačih umrlih duš). — Duše pravičnih t. j. svetnike kliči na pomoč.

Osmi člen Vere.

O Svetemu Duhu.

I v Duha Svjatago, Gospoda, životvorjaščago iže ot Otca i ishodjaščago, iže so Otcem i Sinom, spoklanjema i slavíma, glagolavšago proroki.

(In v Svetega Duha, Gospoda, ki življenje daja, ki od Očeta izhaja, ki ga skupno z Očetom in Sinom spoštujemo in častimo, ki je po prerokih govoril...)

98. Kaj izkazujemo z besedami: — i v Duha Svjatago, Gospoda, — ?

Z besedami: — i v Duha Svjatago, Gospoda — izkazujemo da je Duh Sveti Gospod Bog.

99. Kaj izkazujemo z besedami: ... iže ot Otca ishodjaščago — ?

Z besedami: — iže ot Otca ishodjaščago, — izkazujemo, da Sveti Duh od vedno izhaja od Boga Očeta.

100. Kaj izkazujemo z besedami: — iže so Otcem i Sinom spoklanjajema i slavíma, — ?

Z besedami: — iže so Otcem i Sinom spoklanjajema i slavíma — izkazujemo, da se mora Svetega Duha ravno tako, kakor Boga Očeta in Boga Sina, spoštovati in častiti.

101. Kaj izkazujemo z besedami: — glagolavšago proroki...?

Z besedami: — glagolavšago proroki... izkazujemo, da je Sveti Duh po prerokih govoril Razodetje Božje.

102. Kaj izkazujemo z besedo: — životvorjaščago. — ?

Z besedo: — životvorjaščago, — izkazujemo, da Sveti Duh daja življenje vsemu svetu, a posebno našim dušam.

103. Kako daja Sveti Duh življenje našim dušam?

Sveti Duh daja našim dušam življenje tako, da vliva v njih milost Božjo.

104. Kaj je milost Božja?

Milost Božja je dar, katerega daja Sveti Duh našim dušam, da bi se zveličale.

105. Koliko je najpotrebnejših darov Svetega Duha?

Najpotrebnejših darov Svetega Duha je sedem.

106. Čemu prejemamo darove Svetega Duha?

Darove Svetega duha prejemamo, za različne potrebe, in sicer:

1. modrost, da Božjo voljo nad vse cenimo.

2. umnost, da Božjo voljo umejemo.

3. svet, da Božjo voljo uganemo.

4. moč, da se Božje volje močno držimo.

5. vednost, da Božjo voljo spoznavamo.

6. pobožnost, da po Božji volji pobožno živimo.

7. strah Božji da se bojimo Božji volji zoperstaviti.

107. Ali nam je milost Božja potrebna?

Milost Božja nam je nujno potrebna, ker brez nje ne bi mogli zaslužiti večno zveličanje.

108. Kdo nam je pridobil milost Božjo?

Milost Božjo nam je pridobil Jezus Kristus.¹

109. Kedaj prejemamo največ, milost Božjo?

Milost Božjo največ prejemamo, ko se pobožno molimo in sprejemamo svete zakramente.²

110. Kaj je delati, da milost Božja v nas ostane?

Da milost Božja v nas ostane, se moramo ozogibati grehu.³

¹ Petdesetega dne po vstajenju Kristusovemu je prišel Sveti Duh nad apostole in nad našo Cerkvijo, ter nam od tega časa, čez cerkev daja milost. V spomin prihoda Svetega Duha nad apostole, častimo praznik Binkošti (Duhovi) ali Trojičin dan.

² Milost se daja tudi tedaj, ko se nekaj blagoslavlja ali posvečuje.

³ Kliči pogostoma Svetega Duha na pomoč, posebno v začetku vsakega važnejšega opravila, da pride nad tebe Njegova milost.

Deveti člen Vere.

O cerkvi.

Vo jedinu svjatuju, sobornuju i apostolskuju cerkov. (V eno, sveto, vesoljno in apostolsko cerkev)

111. Kaj izkazujemo z devetim členom Vere?

Z devetim členom Vere izkazujemo, da je Jezus Kristus zasnoval na zemlji eno, sveto, vesoljno in apostolsko Cerkev.

112. Kaj je Cerkev?

Cerkev je družba, ki je zato ustanovljena, da po njej Sveti Duh zveličuje ljudi.¹

113. Kdo je v družbi, ki se imenuje Cerkev?

V družbi, ki se imenuje Cerkev, so vsi Pravoslavni Kristjani.

114. Kdo je Pravoslavni Kristjan?

Pravoslavni Kristjan je vsak tisti, ki je krščen in veruje v tisto, kar je Bog razodel.

115. Kakšna je Cerkev?

Cerkev je: 1) ena, ker je njo eno ustanovil Kristus, 2) sveta, ker jo Sveti Duh posvečuje, 3) vesoljna, ker je ustanovljena, da zbere v sebi vse ljudi iz vsakega časa, 4) apostolska, ker so jo apostoli na zemlji razširili in uredili.

116. Katero cerkev je ustanovil Jezus Kristus?

Jezus Kristus je ustanovil našo Cerkev, katera se imenuje Pravoslavna, Kristjanska Cerkev.

117. Koga je Jezus Kristus postavil za predstojnike Cerkvi?

Jezus Kristus je postavil za predstojnike Cerkvi, apostole in njihove naslednike, episkope.²

¹ Tudi hram Božji se ponavadi imenuje cerkev.

² Episkop je vladika.

118. Kdo so pomočniki episkopom?

Pomočniki episkopom so duhovniki in diakoni.

119. Kako nas zveličuje Sveti Duh po Cerkvi?

Sveti Duh nas zveličuje po Cerkvi, tako, ker nas po episkopih in njihovih pomočnikih 1) uči, 2) obsipava z milostjo Božjo v svetih zakramentih in v drugih bogoslužjih in 3) upravlja k dobremu.¹

120. Kaj nas uči Sveti Duh po Cerkvi?

Sveti Duh nas uči po Cerkvi Kristusov nauk, a t. j. najpopolnejše Božje Razodetje.

121. Ali se bodo zveličali vsi ki so v Cerkvi?

Zveličali se bodo samo oni, kateri Cerkev poslušajo.²

Deseti člen Vere.

O svetih zakramentih.

Ispovjeduju jedino kreščenje vo ostavlenie grjahov.

(Izkazujem en krst za odpust grehov...)

122. Kaj je sveti zakrament?

Sveti zakrament je sveto opravilo, s katerim se prejema nevidna milost Božja.

123. Kdo je ustanovil svete zakramente?

Svete zakramente je ustanovil Jezus Kristus.

124. Koliko je svetih zakramentov?

Svetih zakramentov je sedem in to: 1) krst, 2) birma, 3) obhajilo, 4) pokora, 5) duhovništvo, 6) zakon, 7) maziljenje.

¹ Bogoslužja so molitve in sveta opravila, katera opravlja duhovnik v Božjem hramu in zunaj njega. Najnavadnejša bogoslužja razen svetih zakramentov so: večernje, jutrenje in časovi. Potem: znamenje, opelo, in posvečenje vode: a najvažnejše bogoslužje je sveta liturgija t. j. služba božja.

² Poslušaj cerkev, ne zapusti je in se svoji veri ne izneveri.

125. Kdo opravlja svete zakramente?

Svete zakramente opravlja episkop ali duhovnik.

126. Kateri sveti zakrament opravlja samo episkop?

Sveti zakrament duhovništva opravlja samo episkop.

127. Kako je prejemati svete zakramente?

Sveti zakramenti se morajo prejemati vredno, a to pomeni, da se mora za svete zakramente zadostno pripraviti.¹

O svetem zakramentu krsta.

128. Kaj se prejema od Svetega Duha v zakramentu krsta?

V zakramentu krsta se prejema od Svetega Duha milost, katera čisti dušo od vseh grehov in jo posvečuje.²

129. Kaj izkazujemo z besedami: ... Ispovjeduju jedino kreščenje vo ostavlenije grjehov...?

Z besedami: ... Ispovjeduju jedino kreščenje vo ostavlenije grjehov ... izkazujemo, da se v svetem zakramentu krsta prejema odpust grehov.

130. Ali je krst potreben?

Krst je nujno potreben, ker če nismo krščeni: 1) se ne moremo zveličati in 2) ne moremo drugih zakramentov prejemati.

131. Kaj postanemo takoj po krstu?

Takoj ko se krstimo postanemo Pravoslavni Kristjani.

¹ Če se vestno ne pripraviš za svete zakramente, ne samo, da od njih nič ne prejmeš, ampak bodeš še napravil veliki greh.

² Krst očisti dušo malih otrok od greha, ki se deduje od prvih ljudi, a duše ostalih tudi od vseh drugih grehov, katere so do krsta napravili.

132. Kako se krsti?

Duhovnik, kateri krsti, trikrat potaplja v vodo tistega, kateri se krščuje in govori: Kreščajetsja rab Božji ali (raba Božija) vo imja Otca i Sina i Svjatago Duha (Krščuje se hlapec Božji ali: dekla Božja v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha).¹

133. Kdo sme krstiti, če je nekrščeni otrok v izdihljajih?

Če je nekrščeni otrok v izdihljajih, ga sme krstiti vsak pravoslavni človek ali žena

134. Čemu so botri?

Botri na krstu odgovarjajo namesto otrok, a pozneje skrbijo, da bi ti otroci bili vestni Pravoslavni Kristjani.²

135. Kaj izkazujemo z besedo: — jedino kreščenje —?

Z besedo: — jedino kreščenje — izkazujemo, da je krst eden in da se more človek samo enkrat v življenju krstiti.

O zakramentu svete birme.

136. Kedaj se prejema zakrament sv. birme?

Zakrament sv. birme se prejema takoj po krstu.³

137. Kaj se prejema od Svetega Duha v zakramentu svete birme?

V zakramentu sv. birme se prejemajo od Svetega Duha darovi.

138. Kako se mazili z miro?

Duhovnik mazili krščenika z sv. miro in govori: — Pečat dara Duha Svjatago. (Pečat dara Svetega Duha).⁴

¹ Pred in po krstu moli duhovnik še nekatere molitve in opravlja še nekatera opravila.

² Botri morajo biti samo odrasli in pobožni Pravoslavni Kristjani.

³ Otroke, katere ni duhovnik krstil, če ozdravijo se mora nesti duhovniku, da sprejmemo tudi zakrament sv. birme.

⁴ Sveto miro je dišeče olje, katero napravi in posvečuje episkop.

O zakramentu sv. obhajila.

139. Kaj se prejema od Svetega Duha v zakramentu sv. obhajila?

V zakramentu sv. obhajila se prejema od Svetega Duha milost, katera nas v dobremu okrepčuje in največ posvečuje.

140. Kako se obhaja?

Duhovnik daja obhajancu v usta Telo in Kri Jezusa Kristusa v obliki posvečenega kruha in vina.

141. Kdo je ustanovil ta zakrament?

Ta sveti zakrament je ustanovil Jezus Kristus pred svojim trpljenjem na zadnji večerji.

142. Kako se mora pripraviti za zakrament sv. obhajila?

Za zakrament sv. obhajila se mora tako pripraviti: 1) se mora očistiti od greha z zakramentom sv. pokore, 2) prositi Boga, 3) postiti se več dni, a na dan sv. obhajila do prejema sv. zakramenta se mora biti tešč.¹

143. Kje se posvečuje kruh in vino in spreminja v telo in kri Kristusovo?

Kruh in vino se posvečuje in spreminja v telo in kri Kristusovo na sv. liturgiji, ko se poje: i mōlitisja Bože naš.

144. Kaj nastaja istočasno, ko se kruh in vino na sv. liturgiji osvečuje?

Istočasno, ko se kruh in vino na sv. liturgiji posvečuje, daruje Kristus Sebe Bogu za nas v darilo.²

145. Komu koristi daritev Kristusova, katera se daruje na sv. liturgiji?

Daritev Kristusova, katera se daruje na sv. litur-

¹ Samo teški bolniki se ne morajo postiti pred obhajilom. K svetemu obhajilu se mora pristopati pobožno, a po svetemu obhajilu prositi Boga in preživeti ta dan v miru. Obhajaj se za štiri velike poste, ali saj za Velikonočni post, a v bolezni še pogosteje.

² To daritev je Kristus najprej daroval, ko je trpel in umrl. Toda on to zopet dela na vsaki liturgiji.

giji koristi vsem živim in mrtvim, a posebno tistim, za katere se sv. liturgija daruje in kateri se na nji pobožno molijo.

146. Čemu se daruje daritev na sv. liturgiji?

Daritev se na sv. liturgiji zato daruje, 1) da se Boga časti, 2) da se Bogu zahvaljuje za vse dobrote, 3) da se dobi odpust grehov in 4) da se izprosi tisto kar potrebujemo.¹

147. Kateri so glavni deli sv. liturgije?

Glavni deli sv. liturgije so: 1) proskomidija, 2) liturgija oglašanih in 3) liturgija vernih.²

O zakramentu sv. pokore.

148. Kaj se prejema od sv. Duha v zakramentu sv. pokore?

V zakramentu sv. pokore se prejema od Svetega Duha odpust vseh grehov, kateri so storjeni po krstu?

149. Kako se mora prejemati zakrament svete pokore?

Zakrament sv. pokore se prijema tako: 1. da resno premislimo kaj smo zgrešili, 2) da se zato v srcu skesamo, 3) da trdno sklenemo, da se bomo popravili, 4) da pred duhovnikom vse, posebno smrtne grehe¹ odkritosrčno povemo, in 5) da storimo vse kar nam duhovnik ukaže.

150. Kako se bomo najlažje spomnili tistega, kar smo zgrešili?

Najlažje se bomo spomnili tistega kar smo

¹ Prihajaj pogostoma k sv. liturgiji in pobožno na njej moli. Tako bodeš najbolj ustregel Bogu in za sebe največ od Boga izprosil.

² Na Proskomidiji se pripravlja kruh in vino za posvetitev in daritev. Na liturgiji oglašanih se čita berilo in evangelij. A na liturgiji vernih se posvečuje kruh in vino in spreminja v telo in kri Kristusovo, in tedaj Kristus sebe daruje.

³ Smrtni greh dela tisti, kateri težko greši proti Božjim Zapovedim.

zgrešili, če se pri vsaki Božji Zapovedi vprašamo; če smo proti temu zgrešili.

151. Zakaj se moramo kesati za grehe?

Za grehe se moramo kesati, ker smo z grehi užalili Dobrega in Svetega Boga.

152. Kaj mora delati tisti, ki je trdno sklenil, da se popravi?

Tisti, ki je trdno sklenil, da se popravi, se mora izogibati, priložnosti za greh.¹

153. Kaj dela tisti, ki pri spovedi po svoji krivici zamolči smrtni greh?

Tisti, ki pri spovedi po svoji krivici zamolči smrtni greh, zelo greši.²

154. Če smo večkrat storili enak greh, kako se moramo spovedati?

Če smo večkrat storili enak greh, moramo povedati kolikokrat smo ga storili.

155. Ali sme duhovnik komu povedati, kaj je čul pri spovedi?

Duhovnik ne sme nikomur ni besede povedati kar je čul pri spovedi.

156. Zakaj nam duhovnik nalaga nekatere zapovedi pri spovedi?

Duhovnik nam zato pri spovedi nalaga nekatere zapovedi, da bi se lažje popravili.

157. Kako se opravlja zakrament sv. pokore?

Duhovnik moli nad tistim, kateri se izpoveduje in ga odvezuje od greha v imenu Svete Trojice.³

¹ Posebno se je treba ogibati slabe družbe.

² Takšna spoved ne velja nič, ter nam se ne odpuščajo ni oni grehi, katere smo tedaj spovedali.

³ Hodi k spovedi za štiri velike poste ali saj za Velikonočni Post, ampak se dobro pripravi. Boljše je, da se ne izpoveš, če se ne misliš odkritosrčno izpovedati. Če si napravil smrtni greh ne odlašaj, da ga takoj izpoveš, ker če z njim umreš, si za večno pogubljen. V boleznih se pogosto izpoveduj.

O zakramentu sv. duhovništva.

158. Kaj se prejema od Sv. Duha v zakramentu sv. duhovništva?

V zakramentu sv. duhovništva se prejema od Sv. Duha oblast duhovniško in pomoč, da se ta oblast more dobro izpolnjevati.

159. Kaj sme delati oni, kateri ima oblast duhovniško?

Oni kateri ima duhovniško oblast, sme: 1. učiti, ljudi Božjem Razodetju, 2. opravljati svete zakramente in druga bogoslužja, in 3. upravljati v Cerkvi.

160. Kako se opravlja zakrament sv. duhovništva?

Episkop polaga roke na onega, ki prejema ta zakrament, in kliče na njega Svetega Duha.¹

161. Koliko je duhovniških stopenj?

Duhovniške stopnje so tri: episkopi, duhovniki in diakoni.²

O zakramentu sv. zakona.

162. Kaj se prejema od Svetega Duha, v zakramentu sv. zakona?

V zakramentu sv. zakona se prejema od Svetega Duha milost, ki veže ženina in nevesto, da živijo v ljubezni in svestobi za časa celega svojega življenja in katera jim daja pomoč, da morejo tako živeti.

163. Kako se opravlja zakrament sv. zakona?

Duhovnik blagoslavlja in krona z vencem tiste, ki izjavijo, da se vzemajo iz lastne volje.³

¹ Ta zakrament se mora dajati samo pobožnim in pismenim ljudem.

² Spoštuj duhovnike, ker so oni Božji služabniki; bodi jim hvaležen, ker se oni skrbijo za tvojo dušo in ti največ dobrega delajo; in prosi Boga, da nam da vzorne duhovnike.

³ Zato se ta zakrament še imenuje poroka. Pri poroki morajo biti dve priče, katere se imenujejo kum in stari svat.

164. Na kaj mora posebno paziti tisti, ki se hoče poročiti?

Tisti, kateri se hoče poročiti mora posebno paziti nato, da se poroči s pobožno in vredno osebo.¹

165. Kaj morajo posebno delati tisti, kateri so poročeni?

Oni, kateri so poročeni, morajo posebno skrbeti, da jim bodo otroci dobri in vredni Pravoslavni Kristjani.²

O zakramentu sv. maziljenja.

166. Kaj se prejema od Svetega Duha v zakramentu sv. maziljenja?

V zakramentu sv. maziljenja se prejema od Svetega Duha milost, katera olajšuje in zdravi v boleznih in čisti od greha.

167. Kako s opravlja zakrament sv. maziljenja?

Duhovnik mazili bolnika z posvečenim oljem in moli določene molitve.³

Enajsti člen Vere.

O vstajenju mrtvih.

Čaju voskresenija mrtvih.

(Pričakujem vstajenje mrtvih...)

168. Kaj izkazujemo z enajstim členom Vere?

Z enajstim členom Vere izkazujemo, da pričakujemo, vstajenje mrtvih.

¹ Naša Cerkev poredkoma dovoljuje razporoko, zato se mora gledati, kdo se s kom poroča. Razen tega naj se gleda, da bi oseba s katero se kdo poroči, bila Pravoslavne vere.

² Svadba, v nedopustnem času ni dovoljena, posebno ne za časa posta.

³ V bolezni se mora sprejemati ta zakrament. Pred njim je dobro še, se prej spovedati in obhajati.

Dvanajsti člen Vere.

O večnem življenju.

I žizni buduščago vjeka. Amin.

(In življenje prihodnjega veka. Amin!

169. Kaj izkazujemo z dvanajstim členom Vere?

Z dvanajstim členom Vere izkazujemo, da pričakujemo večno življenje in to za pravičnike v blaženstvu a za grešnike v trpljenju.

170. Kaj izkazujemo z besedo: — Amin! (Tako je) — na koncu Vere?

Z besedo: — Amin! (Tako je!) — na kraju Vere izkazujemo, da trdno verujemo vse ono, kaj vsebuje Vera.

Drugi del.

Zapovedi Božje.

171. Ali je dovolj verovati samo ono, kar je Bog razodel, in da večno zveličanje zaslužimo?

Da večno zveličanje zaslužimo ni dovolj samo verovati ampak moramo tudi izpolnjevati, tisto kar je Bog razodel.

172. Kje je na kratko tisto, kar je Bog razodel, da delamo?

Tisto kar je Bog razodel, da delamo, je na kratko v Božjih Zapovedih.

Prva Največja Zapoved Božja.

173. Kaj nam zapoveduje Prva Največja Zapoved Božja?

Prva Največja Zapoved Božja nam zapoveduje, da ljubimo Boga najbolj na svetu.

174. Kako izkažemo, da ljubimo Boga najbolj na svetu?

Da ljubimo Boga najbolj na svetu izkažemo, če se Božjih Zapovedi vedno držimo.

175. Zakaj moramo Boga, na svetu, najbolj ljubiti?

Boga moramo, na svetu, najbolj ljubiti, ker je On največja Dobrota in največji naš Dobrotnik.¹

¹ Bodi pripravljen rajši vse izgubiti, kakor se pregrešiti in Boga razžaliti.

Druga Največja Zapoved Božja.

176. Kaj nam zapoveduje Druga Največja Zapoved Božja?
 Druga Največja Zapoved Božja nam zapoveduje, da ljubimo svoje bližnje, kakor sami sebe.

177. Kdo je naš bližnji?

Naš bližnji je vsaki človek na svetu.

178. Kako bomo ljubili bližnje, kakor sami sebe?

Bližnje bomo ljubili kot sami sebe, če jim dobro želimo, a kjer moremo tudi dobro storimo.

179. Zakaj moramo ljubiti vse ljudi?

Vse ljudi moramo zato ljubiti, ker Bog ljubi vse ljudi in nam to isto zapoveduje.¹

180. Kako pokažemo, da ljubimo svoje sovražnike?

Da ljubimo svoje sovražnike, pokažemo: 1) če jim od srca odpuščamo, 2) če jim v stiski pomagamo, in 3) če za njih Boga prosimo.²

Deset Zapovedi Božjih.

181. Kje je obsežneje zapisano, kako se mora Boga in bližnje ljubiti?

Kako se mora Boga in bližnje ljubiti, je obsežneje zapisano v Božjih Zapovedih.³

Prva Zapoved Božja.

Ja sem Gospod Bog tvoj... ne imej drugih bogov razen mene.

¹ Vsi so ljudje med seboj bratje, ker imajo enega očeta. — Vse ljudi je odrešil Jezus Kristus in posinil Bogu.

² Kristus je mnogo dobroto storil svojim sovražnikom; tudi na križu v trpljenju je prosil za njih Boga. Prenašaj in ljubi vsakega, in ne vračaj slabega z slabim!

³ Deset Božjih Zapovedi je Bog predal Mojzesu na Sinajski gori. Napisane so bile na dveh kamenitih tablicah. Na prvi tablici so bile zapisane štiri Zapovedi, katere učijo, kako se mora ljubiti Boga, a na drugi je bilo zapisano ostalih šest Zapovedi, katere učijo, kako se mora ljubiti bližnje.

182. Kaj nam zapoveduje Prva Zapoved Božja?

Prva Božja Zapoved nam zapoveduje, da samo v Boga verujemo, v Njega zaupamo, Njega ljubimo in Njega častimo.

1. O veri.

183. Kaj pomeni v Boga verovati?

V Boga verovati pomeni za resnico imeti, vse tisto kar je Bog razodel.

184. Ali je dovolj samo za sebe, v Boga verovati?

Samo za sebe v Boga verovati ni dovolj, ampak moramo tudi pred drugimi izkazati, da v Boga verujemo.

185. Kako bomo pokazali pred drugimi, da v Boga verujemo?

Da v Boga verujemo bomo pokazali pred drugimi, če: 1) vero spoznavamo in 2) če živimo kakor nas vera uči.¹

186. Kdo se pregrešuje zoper vero?

Zoper vero se pregrešuje oni: 1) kateri o veri dvomi t. j. ne veruje trdno, 2) kdor proti veri govori, 3) kdor vero zatajuje in se pred drugim dela da ne veruje in 4) kdor od svoje vere odpade.

187. Kdo lahko od svoje vere odpade?

Od svoje vere lahko odpade: 1) kateri se mnogo družijo s takimi, ki v Boga ne verujejo, 2) kdor čita slabe knjige in časopise in 3) kdor grešno živi, se ne moli, ne gre v cerkev in svetih zakramentov ne prejema.²

¹ Vera se ponavadi spoznava, ko se govori Vera.

² Izogibaj se predvsem brezbožnikov.

2. O upanju.

188. Kaj pomeni v Boga upati?

V Boga upati pomeni, za trdno pričakovati, da nam bo Bog dal vse, kar nam je obljubil.

189. Kaj nam je Bog obljubil?

Bog nam je obljubil, da nam da: 1) tisto kar od Njega prosimo in 2) tisto, kaj nam je potrebno za zveličanje.

190. Zakaj moramo v Boga upati?

V Boga moramo zato upati, ker je Bog vse-mogočen, dobrotljiv in zvest.

191. Kdo greši zoper upanje?

Zoper upanje greši tisti: 1) kdor predrzno zaupa, 2) kdor obupuje, ter ni malo ne zaupa, 3) kdor preveč upa, ter zaradi tega greši, ter 4) kdor praznoverno zaupa.¹

3. O ljubezni.

192. Kdo se pregrešuje zoper ljubezen do Boga?

Zoper ljubezen do Boga se pregrešuje tisti 1) ki ni Bogu hvaležen in 2) kdor ni zadovoljen s tistim kar mu Bog da.

4. O Božjem češčenju.

193. Kako se mora Boga častiti?

Boga se mora častiti kod Največjega Gospodarja na svetu.

194. Kako pokažemo pred drugimi, da Boga častimo?

Da Boga častimo pokažemo pred drugimi: 1) če se javno molimo, 2) če gremo v cerkev, in 3) če sv. zakramente prejemamo.

¹ Najenostavnejša praznoverja so: čaranje in zaklinjanje v bolezni, metanje kart in tolmačenje sanj. — Sanje so laž, a Bog je resnica.

195. Kdor greši zoper češčenje Božje?

Zoper češčenje Božje greši oni: 1) kdor ne moli kadar treba, 2) kdor ne gre, kadar le more v cerkev in 3) kdor dela svetoskrunstvo.

196. Kdo dela svetoskrunstvo?

Svetoskrunstvo dela, kdor žali ono, kar je posvetil Bog po duhovnikih.¹

5. O molitvi.

197. Kaj hočemo kadar molimo?

Kadar molimo, hočemo ali častiti Boga, ali Mu se zahvaliti, ali od Njega nekaj izprositi.

198. Kako je treba moliti?

Moliti je treba: 1) pobožno, da na nič drugega ne mislimo, 2) ponižno, da se čutimo slabi in nevredni pred Bogom, 3) z zaupanjem, da dosežemo kaj želimo in 4) potrpežljivo in neprenehoma, četudi nam Bog ne da takoj in ne tisto, kar ga prosimo.²

199. Kaj se mora od Boga prositi?

Od Boga se mora prositi tisto, kar nam je za telo in dušo potrebno.

200. Kedaj nam Bog ne da tisto, kar ga prosimo?

Bog nam ne da tisto, kar ga prosimo: 1) kadar ne molimo, kakor treba in 2) kadar nam ni potrebno, tisto kar prosimo.

201. Kje lahko molimo?

Moliti moremo na vsakem mestu, ampak je najboljša moliti v cerkvi.³

¹ Posvečene stvari so n. pr. svete tajne, sveta vodica, podobe, in cerkvene posode; posvečene osebe so n. pr. episkopi, duhovniki, in diakoni; posvečena mesta so n. pr. cerkev in pokopališče.

Svetoskrunstvo dela tudi tisti, ki si cerkvene predmete in lastnino prisvaja.

² Pusti Božji volji, kedaj in kako ti bode prošnja uslišana.

³ Bog je povsod priložujoč; zato Boga lahko prosimo na vsakem mestu.

202. Kedaj se mora moliti?

Moliti se mora zjutraj in zvečer, pred jedjo in po jedi, v stiski in skušnjavi, ter ob nedeljah in praznikih.¹

6. O molitvi Gospodovi.

203. Zakaj je Gospodova molitev! Oče naš...! najboljša molitev?

Gospodova molitev! Oče naš...! je zato najboljša molitev, ker je v njej vse, kar moramo od Boga prositi.

204. Zakaj se ta molitev imenuje Gospodova molitev?

Ona se zato imenuje Gospodova molitev, ker nam jo je zapustil Jezus Kristus.

205. Kako se deli Gospodova molitev?

Gospodova molitev se deli na: poziv, sedem prošenj in slavoslavje.

Poziv: Otče naš, iže jesi na nebesjih... (Oče naš, kateri si v nebesih...)

206. Na kaj nas spominja beseda: Otče?

Beseda: Otče nas spominja, da je Bog naš oče, ter da Njega, kot otroci očeta odkritosrčno molimo.

207. Na kaj nas spominja beseda: naš?

Beseda: naš — nas spominja, da je Bog oče vseh nas, ter da kod bratje eden za drugega molimo.

208. Na kaj nas spominjajo besede: iže jesi na nebesjih...?

Besede: iže jesi na nebesjih, ... nas spominjajo na nebesa, ter ko molimo, da samo hrepenimo po nebesih.

Prva prošnja: ... da svjatitsja imja tvoje;... (... posvečeno bodi tvoje ime;...)

¹ Molimo lahko kadar hočemo.

209. Kaj prosimo v prvi prošnji?

V prvi prošnji prosimo, da nam Bog pomaga, da bi mogli Njemu vedno služiti in Njega častiti.

Druga prošnja: ... da pridet carstviye tvoje; ... (pridi tvoje carstvo; ...)

210. Kaj prosimo v drugi prošnji?

V drugi prošnji prosimo, da bi Bog sprel vse ljudi v svoje carstvo, a to je na zemlji Cerkev, a v nebesih večno zveličanje.

Tretja prošnja: ... da budet volja tvoja, jako na nebesi i na zemli; ... (...zgotovi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji; ...)

211. Kaj prosimo v tretji prošnji?

V tretji prošnji prosimo, da nam Bog pomaga da bi Njegovo voljo, vedno tako na zemlji izpolnjevali, kakor jo izpolnjujejo angeli v nebesih.

Četrta prošnja: ... hljeb naš nasuščni dažd nam dnes; ... (... kruh naš vsakdanji daj nam danes; ...)

212. Kaj prosimo v četrti prošnji?

V četrti prošnji prosimo, naj nam Bog da vse kar za telo in za dušo potrebujemo.¹

Peta prošnja: ... i ostavi nam dolgi našja jakože i mi ostavljam dolžnikom našim; ... (in odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo dolžnikom našim.)

213. Kaj prosimo v peti prošnji?

V peti prošnji prosimo, naj nam Bog odpusti naše grehe.

214. Kaj obljubujemo Bogu v peti prošnji?

V peti prošnji obljubujemo Bogu, da bomo tudi mi odpuščali tistim, ki nas užalijo.

¹ Za telo nam je potrebna n. pr. hrana in obleka; a za dušo n. pr. nauk Kristusov in sv. zakramenti.

Šesta prošnja; ... i ne vvedi nas vo iskušnje, ... (in ne vpelji nas v skušnjava ...)

215. Kaj prosimo v šesti prošnji?

V šesti prošnji prosimo, naj nas Bog obvaruje skušnjav, a če v skušnjava pridemo, da nam pomaga, da se ne pregrešimo.¹

Sedma prošnja: ... no izbavi nas od lukavago. (temveč reši nas hudega.)

216. Kaj prosimo v sedmi prošnji?

V sedmi prošnji prosimo, naj nas Bog obvaruje od zapeljivega hudobca, in od vsega slabega, katero od njega izhaja, posebno od greha in večnega trpljenja.

Slavoslavje: Jako tvoje jest carstvo i sila i slava vo vjeki. Amin! (Ker je tvoje carstvo in moč in slava na veke. Amin!)

217. Na kaj nas spominja slavoslavje?

Slavoslavje nas spominja na to: 1. da ima Bog carstvo in pravico nad celim svetom, da nam lahko da vsega, česar v Gospodovi molitvi od Njega prosimo, in 2. da bode to Bog tudi storil, ker se bode On tako na veke častil.

218. Kaj pomeni beseda: Amin! na koncu slavoslavja?

Beseda: Amin! na koncu slavoslavja pomeni: Tako naj bode! t. j. Bog naj vse to da.

7. O češčenju svetnikov.

219. Kako je častiti svetnike?

Svetnike je častiti ne kot Boga, ampak kot služabnike in izvoljence Božje.²

¹ Izskušnjava so misli in želje, katere nas silijo v greh.

² Njih je sam Bog posvetil, zato se morajo častiti.

220. Kdo časti svetnike?

Svetnike časti oni: 1. ki jih kliče, da za njega Boga prosijo in kdor njihove praznike praznuje, 2. kdor jih posnema, in 3. kdor njihove sv. relikvije in podobe časti.¹

Druga Zapoved Božja.

Ne delaj sebi ne malikov, ne kakšnih podob, ne stoj jih častiti niti jim služiti...

221. Kaj nam zapoveduje druga Božja Zapoved?

Druga Božja Zapoved nam zapoveduje, da ne častimo malike in podobe krivih bogov.²

222. Zakaj častimo podobe?

Podobe častimo zato: 1. ker one niso podobe lažnjivih bogov, ampak resničnega Boga in Njegovih svetnikov, in 2. ker tako častimo tistega, ki je na njih naslikan.³

Tretja Božja Zapoved. ✓

Ne skruni ime Gospoda Boga svojega.

223. Kdo skruni Božje ime?

Božje ime skruni tisti: 1. kdor Boga sramoti ali govori grdo o Bogu, 2. Kdor z imenom Božjim

¹ Časti posebno Sveto Bogorodico in moli pogostoma molitev; Bogorodice Djevo ... časti tudi hišnega zaščitnika (Krstno Ime) in svetnika, katerega ime nosiš. Kdor krstno ime časti, tistemu tudi pomaga. — Tudi angelje je častiti, ker so tudi oni sveti. Sv. relikvije so kosti svetih Božjih izvoljencev.

² Malik je iztesan kip. Je bilo in še danes so ljudje, ki ne vejo za pravega Boga, ampak verujejo v mnoge krive bogove in častijo njihove malike. Zato se tudi kličejo neznabožci ali malikovalci.

³ Ne poslušaj drugoverce, ki ne častijo podob. Oni delajo svetokrunstvo. Posebno spoštuj častni križ. Prekrižaj se pred njim in reci: (Krestu tvojemu poklanjajemsja Vladiko!) Križu tvojemu se klanjamo o Vladika! (Za češčenje častnega križa je ustanovljen praznik Krstov dan) (Križev dan.) 14. septembra.

preklinja, 3. Kdor se pri Bogu grešno priseže. 4. Kdor ne izpolnjuje zaobljub in 5. Kdor Božje ime vsak čas izgovarja.¹

224. Kaj se pravi to, prisegati pri Bogu?

Prisegati pri Bogu se pravi klicati Vsevednega Boga za pričo, da resnico govorimo.

225. Kdo pri Bogu grešno prisega?

Grešno pri Bogu prisega tisti, ki prisega: 1. po krivem ali v dvomu, 2. da bode kaj pregrešnega storil.²

226. Kdo zaobljubo ne izpolnjuje?

Zaobljubo ne izpolnjuje tisti, ki po lastni krivdi ne dela, kar je Bogu obljubil.³

Četrta Božja Zapoved.

Spomni se dneva počitka, ter ga posvečuj; šest dni delaj in opravljaj vsa svoja opravila, a sedmi je dan počitek Gospodu Bogu Tvojemu.

227. Kaj nam zapoveduje četrta Božja Zapoved?

Četrta Božja Zapoved nam zapoveduje, da ob delavnikih delamo, a dneve počitka t. j. nedelje in praznike posvečujemo.

228. Kako je posvečevati nedelje in praznike?

Ob nedeljah in praznikih se ne sme brez nujne

¹ Z imenom Božjim preklinja tisti, ki Boga kliče naj nekomu napravi hudo, n. pr. tako: naj te Bog ubije! Strela te sežgala! Naj te križ ubije! i t. d. Ime Božje se mora pobožno izgovarjati in to v molitvi in v resnih slučajih.

² Samo v sodišču je dovoljena prisega. — Kdo priseže, da bo storil hudo, ne sme prisege izpolniti.

³ Zaobljubiti se, pomeni Bogu obljubiti da storimo nekakšno dobro delo. Tudi je greh, imena svetih Božjih izvoljencev in angeljev in imena posvečenih predmetov (križa, sv. zakramenta, nebes, evangelija i t. d.) zastoj uporabljati.

potrebe delati teška dela, ampak se mora iti v cerkev, moliti Boga, in opravljati bogoljubna dela.¹

229. Zakaj se posvečuje nedelja?

Nedelja se posvečuje zato, ker je Kristus tega dne od mrtvih vstal.²

230. Kako se mora preživljati postne dneve?

Postne dneve se mora preživljati v postu, molitvi in bogoljubnih delih.³

Peta Božja Zapoved.

Spoštuj očeta svojega in mater svojo. da bodeš srečen in da bodeš dolgo živel na zemlji.

231. Zakaj moramo spoštovati svoje stariše?

Svoje stariše moramo spoštovati zato, ker so nam oni: 1) na tem svetu Božji namestniki in 2) za Bogom največji dobrotniki.

232. Kako pokažemo, da svoje stariše spoštujemo?

Da svoje stariše spoštujemo pokažemo s tem, če jih ljubimo, radi ubogamo in za njih Boga prosimo.⁴

233. Kaj je Bog obljubil tistim otrokom, ki svoje stariše spoštujejo?

Otrokom, ki svoje stariše spoštujejo, je Bog

¹ Posebno brez tehtnega vzroka ne smemo izpustiti sv. liturgije. Mnogo grešijo oni, ki ob takih dneh pijančujejo ali se neobrzdano vesele, in kateri v te dneve prestopajo Božje Zapovedi.

² Prazniki Gospodovi se praznujejo v čast Gospoda Jezusa Kristusa; Prazniki Bogorodičini v čast Svete Bogorodice, a Prazniki svetnikov v spomin Svetih.

³ Veliki posti so štirje: Božični, Velikonočni, Petrovski in Gospojinski. Še so postni dnevi: Sreda in Petek, Krstov dan pred Bogojavljenjem, Usekovanije in Krstov dan 14. septembra.

⁴ Svoje stariše ne ljubi tisti, ki se jih sramuje, govori o njih nespodobno, z njimi grdo in lahkomišljeno ravna, jim želi hudo, jih žalosti in jezi, in jim v sili ne pomaga.

obljubil srečo in dolgo življenje na zemlji, a v nebesih večno blaženstvo.

234. Kedaj ne smemo ubogati svoje stariše?

Svoje stariše ne smemo ubogati, če nam ukažejo nekaj grešnega.

235. Koga se mora spoštovati razen starišev?

Razen starišev se mora spoštovati: botre, varuhe, dobrotnike, učitelje, gospodarje cerkveno in posvetno gosposko.¹

Šesta Božja Zapoved.

Ne ubijaj.

236. Kaj nam zapoveduje šesta Božja Zapoved?

Šesta Božja Zapoved nam zapoveduje, da ne škodujemo na telesu sebi in blišnjemu.

237. Kdo škoduje sebi na telesu?

Sebi na telesu škoduje: 1) kdor sam sebe ubije, 2) kdor brez potrebe drvi v nevarnost in 3) kdor škoduje sebi na zdravju, posebno z nezmernostjo in jezo.²

238. Kdo škoduje blišnjemu na telesu?

Na telesu blišnjemu škoduje: 1) kdor bližnjega ubije, 2) kdor mu prikrajša življenje in 3) kdor ga pretepa ali rani.³

¹ Hlapci in učenci naj bodo tudi zvesti svojim gospodarjem. A gospodarji naj skrbijo za telo in dušo njihovo, in da hlapcem ne odtegujejo plače.

² Kdor sam sebe ubije se imenuje samomorilec. — V nevarnost drvi n. pr. tisti, kateri si bolezen ne zdravi, kateri se igra z orožjem. — Kdor se varuje, ga Bog varuje. — Škoduje sebi na zdravju tudi tisti, kdor začne prezgodaj kaditi in kdor mnogo kadi. Brez zdravlja ni bogastva.

³ Življenje bližnjega prikrajšuje n. pr. kdor z bližnjim grobo ravna ali ga ovira v prehrani ali mu daja škodljivo jed in pijačo.

239. Kdo v mislih, škoduje bližnjemu na telesu?

V mislih, škoduje bližnjemu na telesu tisti, kdor sovraži bližnjega, mu zavida ali mu hudo želi.

240. Kdo škoduje bližnjemu na duši?

Bližnjemu na duši škoduje tisti, ki bližnjega pohujšuje.

241. Kdo pohujšuje bližnjega?

Bližnjega pohujšuje tisti: 1) kdor pred drugimi nesramno govori, 2) kdor pred drugimi hudo dela, in 3) kdor druge v greh zapeljuje.

242. Kaj mora storiti tisti, ki telesu ali duši bližnjega škoduje?

Tisti, ki telesu ali duši bližnjega škoduje se mora ne samo skesati in izpovedati, temveč tudi škodo, kolikor more poravnati.

Sedma Božja Zapoved.

Ne prešestvuj,

243. Kaj nam zapoveduje sedma Božja Zapoved?

Sedma Božja Zapoved nam zapoveduje: 1) da v zakonskem življenju nikogar ne motimo in 2) da moramo biti sramežljivi in nedolžni.

244. Kdo je sramežljiv in nedolžen?

Sramežljiv in nedolžen je tisti, ki ne mara misliti ni želeti, govoriti in delati, tisto, kar je nespodobno.¹

245. Kaj moramo delati, da sramežljivost in nedolžnost ohranimo?

Da sramežljivost in nedolžnost ohranimo moramo: 1) izogibati se nespodobne tovarišije, 2) v skušnjavah prositi Boga in 3) pečati se z resnim delom.²

¹ Bog je zaradi nesramežljivosti kaznoval ljudi z potopom, a Sodomo in Gomoro je sežgal z ognjenim dežjem. — Nesramežljivost je najgнусnejši greh. Nedolžnost je najlepši okras duše.

² Nepozabljaj, da te Bog vidi in da lahko vsaki čas umreš.

Osma Božja Zapoved.

Ne kradi.

246. Kaj nam zapoveduje osma Božja Zapoved?

Osma Božja Zapoved nam zapoveduje, da svojo lastnino pošteno pridobivamo, a zoper tujo lastnino, da ne delamo krivico.¹

247. Kdo dela krivico zoper tujo lastnino?

Zoper tujo lastnino dela krivico, tisti kdor ropa, krade, slepari ali dela škodo.²

248. Kaj mora storiti tisti, kdor je storil krivico zoper tujo lastnino?

Tisti, kateri je storil krivico zoper tujo lastnino, se mora ne samo skesati in izpovedati, temveč tudi kolikor more, poravnati škodo.³

Deveta Božja Zapoved.

Ne pričaj po krivemu zoper svojega bližnjega.

249. Kaj nam zapoveduje deveta Zapoved Božja?

Deveta Božja Zapoved nam zapoveduje: 1) da ne lažemo in 2) da čast in dobro ime bližnjega ne žalimo, ampak varujemo in branimo.⁴

250. Kdo laže?

Laže tisti: 1) kdor hoté govori tisto kar ni res, in 2) kdor se hlini in se dela boljši kakor je.⁵

¹ Imetje je varčevati, a ne zapravlјati; — kamen do kamna palača, zrno do zrna pogača. — Delaven dosti ima, varčevalen ničesar ne pogreša.

² Oropano zakleto! — Ropa tudi tisti, kdor odteguje; slepari tudi tisti, kdor krivo meri ali prodaja pokvarjeno blago in kdor ne vrača tisto, kar najde ali kaj se sposodi.

³ Škodo se lahko povrne tudi dedičem oškodovanega.

⁴ Čast je tudi dobro ime; ona več velja, kakor imetje.

⁵ Bodi resnicoljuben in odkritosrčen. — Laž ima plitvo dno.

251. Kdo greši zoper dobro ime bližnjega?

Zoper dobro ime bližnjega greši, kdor opravlja in obrekuje.

252. Kdo opravlja bližnjega?

Bližnjega opravlja, kdor razkriva napake bližnjega.

253. Kdo obrekuje bližnjega?

Bližnjega obrekuje, kdor govori o bližnjemu izmišljene pregrehe.¹

254. Kdo greši v mislih zoper dobro ime bližnjega?

Zoper dobro ime bližnjega v mislih greši, kdor brez vzroka o bližnjemu slabo misli.²

Deveta Božja Zapoved.

Ne želi ničesar tujega.

255. Kaj nam prepoveduje deseta Božja Zapoved?

Deseta Božja Zapoved nam prepoveduje, kar je slabo misliti, želeti, posebno zavidati in po tujem hrepeneti.

256. Kdo zavida?

Zavida tisti, kdor nima rad, kadar je drugemu dobro.³

257. Kdo hrepeni po tujem?

Po tujem hrepeni, kdor želi tuje pridobiti po nepošteni poti.⁴

¹ Kdo to napravi, mora obrekovanje preklicati in škodo povrniti

² Ne poslušaj obrekovanje in opravljanje; ne prišepetuj, kar si. čul, ne delaj spletkarij. Če si pa obrekovanje zgrešil, takoj ga preklič in škodo, ki je radi tega nastala povrni.

³ Reveži naj ne zavidajo bogatinom!

⁴ Ne pozabi, da Bog ve vse, kar misliš in želiš in se odteguj od slabih misli in želja, ker od njih prihajajo zla dejanja!

O grehu.

258. Kdo stori greh?

Greh stori, kdor hoté dela nekaj zoper Božje Zapovedi.

259. Kako se dela greh?

Greh se dela, 1) v slabih mislih, željah, besedah in delih in 2) z zanemarjanjem dolžnosti.

260. Kdo stori veliki greh?

Veliki greh stori, kdor v važni stvari stori hoté nekaj zoper Božje Zapovedi.

261. Zakaj se veliki grehi imenujejo smrtni grehi?

Veliki grehi se zato imenujejo smrtni grehi: 1) ker odvrčajo Božjo milost od duše, ter tako ubijajo dušo, in 2) ker nas v večno pogubljenje pehajo.

262. Kateri so glavni grehi?

Glavni grehi so: 1) napuh, 2) lakomnost, 3) nečistost, 4) nevoščljivost, 5) požrešnost, 5) jeza, in 7) lenoba.¹

263. Kdo greši z napuhom?

Z napuhom greši, kdor sebe drži za boljšega kakor je in hoče, da ga ljudje bolj spoštujejo, kakor zasluđuje.²

264. Kdo greši z lakomnostjo?

Z lakomnostjo greši tisti, kdor ljubi preveč svoje imetje in od tega ne dela nikakšnih dobrih dejanj.³

¹ Glavni se imenujejo zato, ker iz njih nastajalo mnogi drugi grehi. Po navadi se ljudje privadijo na te grehe, ter jih vedno delajo; potem se imenujejo strasti.

² Kdo se ponaša z obleko, z lepoto ali z znanjem, mu pravimo, da je bahač. Bahač je ponavadi tudi hvastač.

³ Lakomci so neusmiljeni ljudje; imenujejo se tudi skopuhi.

265. Kdo greši z nečistostjo?

Z nečistotjo greši, kdor rad misli ali želi, govori ali dela nekaj nesramnega.

266. Kdo greši z novoščljivostjo?

Z novoščljivostjo greši, kdor se žalosti kadar se drugemu godi dobro, a se veleli, ko se drugemu godi slabo.

267. Kdo greši z požrešnostjo?

Z požrešnostjo greši, kdor jed ali pijačo nezmereno vživa¹

268. Kdo greši z jezo?

Z jezo greši, kdor se hitro razburi, če mu nekaj ne ugaja.

269. Kdo greši z lenobo?

Z lenobo greši, kdor je len, da skrbi za svoje telo in dušo.²

270. Kateri so grehi zoper Svetega Duha?

Grehi zoper Svetega Duha so: 1. predrzno v Boga zaupati in zato grešiti, 2. obupati t. j. premalo v Boga zaupati, 3. zopertavljati se spoznani resnici in 4. odpovedti se pravoslavni kristjanski veri.

271. Kateri so vnebovpijoči grehi?

Vnebovpijoči grehi so: 1. uboj, 2. sodomski greh, 3. zatiranje ubožcev, vdov in sirot, 4. odtrgavanje delavskega zaslužka.³

272. Kedaj smo sokrivi tujih grehov?

Tujih grehov smo sokrivi: 1. če druge v greh zapeljujemo, 2. če v tujih grehih pomagamo in 3. če tuje grehe skrivamo.⁴

¹ Človek ne živi, da jé, ampak jé, da živi. — Kdor dosti pije, po glavi se bije.

² Glej, da iznajdeš, kateri glavni greh imaš, ter ga izrui, ker iz njega nastajajo mnogi tvoji grehi.

³ Sodomski greh je nečistost. — To so tako veliki grehi, da vpijejo, t. j. kričijo v nebo in kličejo Boga, da kaznuje grešnika.

⁴ Če moremo, moramo preprečiti tuje grehe.

273. Kaj ponavadi zapeljuje človeka v greh?

Človeka zapeljuje ponavadi v greh skušnjava in slabe priložnosti.

274. Kaj so skušnjave?

Skušnjave so misli in želje, ki nas v greh zapeljujejo.

275. Ali je skušnjava greh?

Skušnjava ni greh toliko časa, dokler se ji zoperstavljamo in jo od sebe odganjamo.¹

276. Kaj so slabe priložnosti?

Slabe priložnosti so: prostori, osebe in predmeti, ki nas zapeljujejo v greh.

277. Kdo nam govori v duši, kaj je dobro, a kaj je slabo?

Kaj je dobro, a kaj je slabo, nam v duši govori naša vest.

278. Kaj dela v nami vest?

Vest nas nagovarja na dobro in nas od slabega odvrača.²

279. Kako se moremo od greha očistiti?

Od greha se moremo očistiti, samo v zakramentu sv. pokore, a od malih grehov z kesanjem in z dobrimi deli.

O dobrih delih.

280. Katera so telesna dela usiljenja?

Telesna dela usmiljenja so: 1. lačne nasititi, 2. žejne napojiti, 3. popotnike sprejeti, 4. nage obleči, 5. bolnike postreči, 6. jetnike obiskati in 7, mrliča pokopati.³

¹ Skušnjave najprej odženemo, če molimo in začnemo misliti na druge stvari.

² Če poslušamo vest nam daja veselje in mir; če ne poslušamo nas trpinči in vznemirja. Kdor nikdar ne posluša svojo vest, tega, ne bode več vest učila; ta postane brezvestnež.

³ s temi deli največ pomagamo telesu bližnjega.

281. Katera so duhovna dela usmiljenja?

Duhovna dela usmiljenja so: 1. grešnike spreobračati, 2. nevedne podučiti in 3. dvomljivcem prav svetovati, 4. za bližnje Boga prositi, 5. žalostne tolažiti, 6. žalitve potrpežljivo prenašati in 7. žalitve od srca odpuščati.¹

282. Kdo je kreposten?

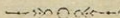
Kreposten je kdor se navadi na neko dobro, ter ga vedno vrši.

283. Katere kristjanske kreposti so najpotrebnejše?

Najpotrebnejše kristjanske kreposti so: Vera, upanje in ljubezen, ker iz njih izhajajo vse drugê.

284. Kdo nam pomaga, da v krepostih napredujemo?

Da v krepostih napredujemo nam pomaga Sveti Duh.²

¹ s temi deli največ pomagamo duši bližnjega. Posebno moramo skrbeti za svoje domače in sorodnike, potem za reveže, vdove in sirote.

² Sveti Duh nam daja s svojimi darovi, najlepše kreposti.

Dodatek.

I. Kratek nauk o bogoslužju.*)

Bogoslužje se ponavadi opravlja v Božjem hramu. — *Hram Božji* se deli na tri dele: *oltar, moška cerkev in ženska cerkev*. — Na sredi oltarja je *sveti prestol*, t. j. *častna miza*, na kateri stoji *križ, evangelij, darohranilnica in antimis*. *Darohranilnica* je (ponavadi od srebra) posoda za sv. obhajilo, z katerim se obhajajo bolniki. *Antimis* je platno, z podobo pogreba Kristusovega v katerem so vsite sv. relikvije mučencev. *Antimis* nadomešča častno mizo, ter se na njej lahko opravlja sv. liturgija, tudi zunaj cerkve, kjer ni častne mize. Z leve strani prestola je miza, ki se imenuje *žrtvenik*. Na njemu se pripravlja kruh in vino, katero se bo na liturgiji posvetilo. Oltar je oddeljen od moške cerkve z *ikonostasom*, na kateremu so svete podobe. Od treh vrat, ali dveri, ki so na ikonostasu se srednja vrata imenujejo *carske dveri*. — V moški cerkvi so dve *pevnice* in *vladičanski stol*, a v velikih cerkvah še tudi *prestol Matere Božje* in *amvon*, na kateremu dijakon bere evangelij in jektenije, a duhovnik propoveduje. V ženski cerkvi je *krstilnica*. — Oltar v pravoslavnih cerkvah je obrnjen proti vzhodu, v znak, da je nauk Kristusov prinešen k nam iz vzhoda. — Vsaka cerkev ima svojo slavo, — ko časti svojega zaščitnika, kateremu je posvečena.

Bogoslužje se opravlja v *svetih oblačilih*. Dijakon se oblači pred bogoslužjem: *stihar* (ponavadi v pisanih barvah),

*) Za šole, v katerih se ne uči posebni nauk o bogoslužju.

zapestnice in *orar* (dolg širok trak, katerega nosi na levem ramenu črez stihar, in katerega drži v desni roki, ko bere jektenije.) Duhovnik se oblači: *stihar* (največ bele barve), *epitrahilj* (katerega nosi okrog vratu), *pas*, *zapestnice in felon* (zgornja obleka brez rokavov), a če je odlikovan od episkopa, nosi še *križ* okrog vratu na prsih in *nadbedrenik* ob desnem bedru. Episkop pa oblači na obleke, ki jih oblači duhovnik, namesto felona *sakos* (zgornja obleka z rokavi), potem *omofor* (katerega nosi zgoraj sakosa na plečih), *mitro* ali krono in *panagije* (podobe svete Bogorodice in Kristusa Zveličarja, katere nosi na prsih). Razen tega episkop nosi v roki še štako, t. j. episkopska palica.

Za bogoslužje so potrebne tudi svete *posode* in *predmeti*, kakor: *diskos* (največkrat pozlačen krožniček, na kateremu stoji posvečen kruh), *zvezdica*, katera je zložena od dveh prekrižanih lokov in katera se stavi na diskos), *kelih* (največkrat pozlačen kozarec, v katerem stoji posvečeno vino), *sulica* (s katero se vzemajo koščki od prosfore, ki se bodo na liturgiji posvetili), *goba* (z katero se spuščajo koščki s diskosa v kelih), *lažica* t. j. žlička (z katero se daja vernikom sv. obhajilo), dva prtička, ali *pokrivača* (eden za diskos, a drugi za kelih in! vazduh! — pokrivač za pokriti obojno), *kadilnica*, *svečniki*, *večne lučke*, *ripide* i t. d.

Razen tega so potrebne za bogoslužje tudi nekatere *cerkvene knjige*, kakor: *evangelij* (v katerem so štirje evangeliji), *berilo* v katerem so Dejanja apostolov in apostolska pisma), *psaltir* (v katerem so Psalmi Davidovi) *službenik* (v katerem je vse, kaj mora duhovnik delati in čitati na liturgiji, jutrenju in večernju) — *časlovec*, *trebnik* in drugo.

Glavna bogoslužja, ki se opravljajo v Božjem hramu so: **večernje**, **jutrenje** in **sveta liturgija**. Bogoslužja so sestavljena iz psalmov, molitev in cerkvenih pesmi. Razen tega opravlja duhovnik na njih gotova opravila.

Večernje se opravlja ponavadi pred večerom. Na večernji se zahvaljujemo Bogu za vse, kaj nam je istega dne dal, ter ga prosimo, da nam odpusti grehe, katere smo tega dne zgrešili, da bi tako brez greha pričakali smrt, ki nas lahko najprej ponoči zateče. V začetku večernja po duhovnikovem vzglasu, se bere psalm! *prednačinatelni!* kateri nas spominja na vsa dobra dela Stvarnika in Vsedržitelja našega. Potem govori duhovnik! veliko jektenijo! t. j. molitvice, v katerih nas kliče, da prosimo mnoge dobrote, za sebe in bližnje in na katere pojemo! Gospodi pomiluj! (Gospod usmili se!) Za tem se pojejo pesmi (stihi in stihire) na! *Gospodi Vozvah!* v katerih kličemo Boga naj usliši naše prošnje in častimo tistega, komur je jutrajšnji dan posvečen, Sveto Trojico in Sveto Bogorodico. Ko se začne peti! *Slava Otcu...*! izhaja duhovnik na severna vrata v moško cerkev, izmoli kratko molitev, pokadi podobe i narod, in gre zopet v oltar. Ta izhod se imenuje „vhod“ in nas spominja na prihod in življenje Kristusovo na zemlji, potem se bere molitev! *Svete tihi...*! v kateri se časti Jezus Kristus. Po *prokimenu* (t. j. stihu, ki se poje potem, da bi nas spomnil na značaj jutrajšnjega dneva), moli duhovnik! *Sugubo jektenijo!* na katere pojemo po trikrat! Gospodi pomiluj! Potem v molitvi! Spodobi Gospodi...! — prosimo, da bi ta večer preživel brez greha po temu moli duhovnik *Prozbeno jektenijo!* na katere pojemo! Podaj Gospodi (Daruj o Gospod). Za stihovnimi pesmami v čast jutrajšnjega dne Svete Trojice in Svete Bogorodice se moli! *Ninje otpuščaješi...*! katero je izgovoril sv. Simon Bogoprejemnik, ko je vzel v Jeruzalemskem hramu Jezusa na svoje roke, in katera nas spominja na smrt in opominja, da bi bili vedno pripravljeni ločiti se od tega sveta. Potem se čita! *Svjati Bože!* se pojejo troparji v čast jutrajšnjega dne in Svete Bogorodice in se zaključuje večernje.

Jutrenje se ponavadi opravlja zjutraj. Na jutrenju se zahvaljujemo Bogu, da smo dočakali jutro in prosimo Boga,

da nam da vse kar nam je za ta dan potrebno. Jutrenje se deli na tri dele. V *prvem* delu se najprej prosi za vladarja potem se časti Bog s pesmijo! *Slava vo višnjih Bogu...*! in se bere šest psalmov (*šestopsalmje*), v katerih se kesamo za svoje grehe in prosimo Boga, da nam jih odpusti, potem se berejo *velike jektenije* in se pojejo troparji, v čast tega dne in Svete Bogorodice, ter pesmi, ki se imenujejo *sjedalni* in *antifoni*. Na kraju tega dela jutrenje, se bere evangelij in pokorniški psalm 50. — V *drugem* delu se bere ali poje *kanon*, v katerem se časti n. pr. Sveta Trojica, Kristus, Sveta Bogorodica, praznik ali svetnik tega dne, dokler se poje kanon se poljubnje sveti evangelij, ali sveta podoba praznika, ali svetnika, ki je ta dan. *Tretji* del se začne z pesmijo! Svjat Gospod Bog naš...! V tem delu se časti Bog z različnimi pohvalnimi pesmami, a najlepše v pesmi! *veliko slavoslovije!* v njej se zahvaljujemo Bogu, da nam je dal zagledati svetlobo današnjega dne in v kateri Boga prosimo, da nas od greha očuva. Tudi na jutrenju se berejo velika, suguba in prozbenja jektenija, prve v začetku a druge in tretje na koncu jutrenja. Na koncu jutrenja se poje! *Vozbranoj vojevodje...*! v čast presvete Bogorodice.

Liturgija se opravlja ponavadi pred poldne. Pri nas se opravljajo te liturgije: *Vasilijeva* ob nedeljah Velikonočnega Posta, razen Cvetne, in še ob nekaterih dnevih; *Zlatoustova* ob vseh ostalih dnevnih čez leto, razen ob dnevih Velikonočnega Posta, kadar se ponavadi ob sredah in petkih opravlja *predosvečena liturgija*. Liturgija se deli na tri dele: *proskomidijo*, *liturgija oglašenih*, in *liturgija vernih*. Na *proskomidiji* pripravlja duhovnik kruh in vino, katero se bode posvetilo in darovalo na liturgiji vernih. Na *liturgiji oglašenih* se berejo velike jektenije, potem se ob nedeljah pojejo pesmi: *Blagoslovi duše...*, *Jedinorodni Sine...* in *Blaženi*, v čast Božjo in njegovih izvoljencev, ki se ta dan častijo, a ob praznikih se čitajo! *antifoni!* na katere se poje: molitev

Bogorodici, Zveličarju! Jedinorodni Sine...! in tropar tega praznika. Po *malem vhodu*, ki nas spominja na prihod Kristusov na zemljo, da oznani svoj nauk, se bere berilo in evangelij, potem suguba jektenija, jektenija za mrtve in za oglašene. (*Oglašeni* so bili v starih časih odrasli ljudje, kateri so se pripravljali za krst, da postanejo Kristjani. Tisti pa, ki so bili krščeni so se imenovali — *verni* —).

Na liturgiji vernih, za časa velikega vhoda, ko duhovnik prenaša kruh in vino iz žrtvenika skoz moško cerkev na prestol, se poje *kerubinska pesem*. Veliki vhod nas spominja, kako je Kristus dragovoljno za nas trpel. Kerubinska pesem nas pa spominja, da se mora Boga častiti z čistim srcem, kakor kerubini na nebesih. Potem se berejo prozobene jektenije, pa Vera, in ko se poje — *I molimtisja Bože naš* —, se posvečuje od Svetega Duha, kruh in vino, in se spreminja v telo in kri Kristusovo. Po molitvi — *Oče naš* — in *Vonmem! Svjataja svjatim!* — se duhovnik v oltarju obhaja. Kadar se je duhovnik obhajal, odpre carske dveri in s kelihom v roki kliče verne k obhajilu. S tem nas spomni, kako se je Kristus po vstajenju javil svojim učencem. Potem duhovnik prenaša sv. obhajilo na žrtvenik in nas s tem spominja na Kristusov vnebohod. Pri koncu liturgije čita duhovnik molitev za amvonom, blagoslavja narod in deli anaforo.

II. Dnevni red za Kristjane.

1. Zjutraj, takoj ko se zbudiš se prekrižaj. Ko pride čas za vstajanje, naglo se dvigni iz postelje, ter se obleci pristojno, misleč, na Boga in na svojega angelja varuha, ki stojijo nevidno zraven tebe. Potem pred sveto podobo, ali pa obrnjen k vzhodu, izmoli pobožne molitve, katere je treba zjutraj moliti. Ne hodi na delo, dokler nisi izmolil saj najkrajšo molitev, od Božjega blagoslova zavisi vse. Če ti je mogoče, hodi vsaki dan v cerkev na bogoslužje. Boljše

ne moreš izrabiti čas. Skleni, da se bodeš celi dan izogibal grehu.

2. Opravljaj vestno in pravilno svojo delo. Spominjaj se trpljenja Kristusovega, če ti je delo težko in zoprno. Ne bodi len, ker je lenoba začetek grešnega življenja.

3. Ne sedi za mizo prej ko si se pomolil Onemu, od katerega prihaja vsako dobro. Tako delaj tudi po jedi. Pri jedi bodi zmeren.

4. Zabava je dovoljena le v gotovih časih. Ampak tudi tedaj ne smeš zahajati v slabo družbo in grešiti, temveč vedno živeti v strahu Božjemu.

5. Ravnaj milo z bližnjemi, varuj se posebno surovih in nespodobnih pogovorov.

6. Nadloge in neprijetnosti podnašaj potrpežljivo, kot dar Božji. Tedaj ti bodo one na korist.

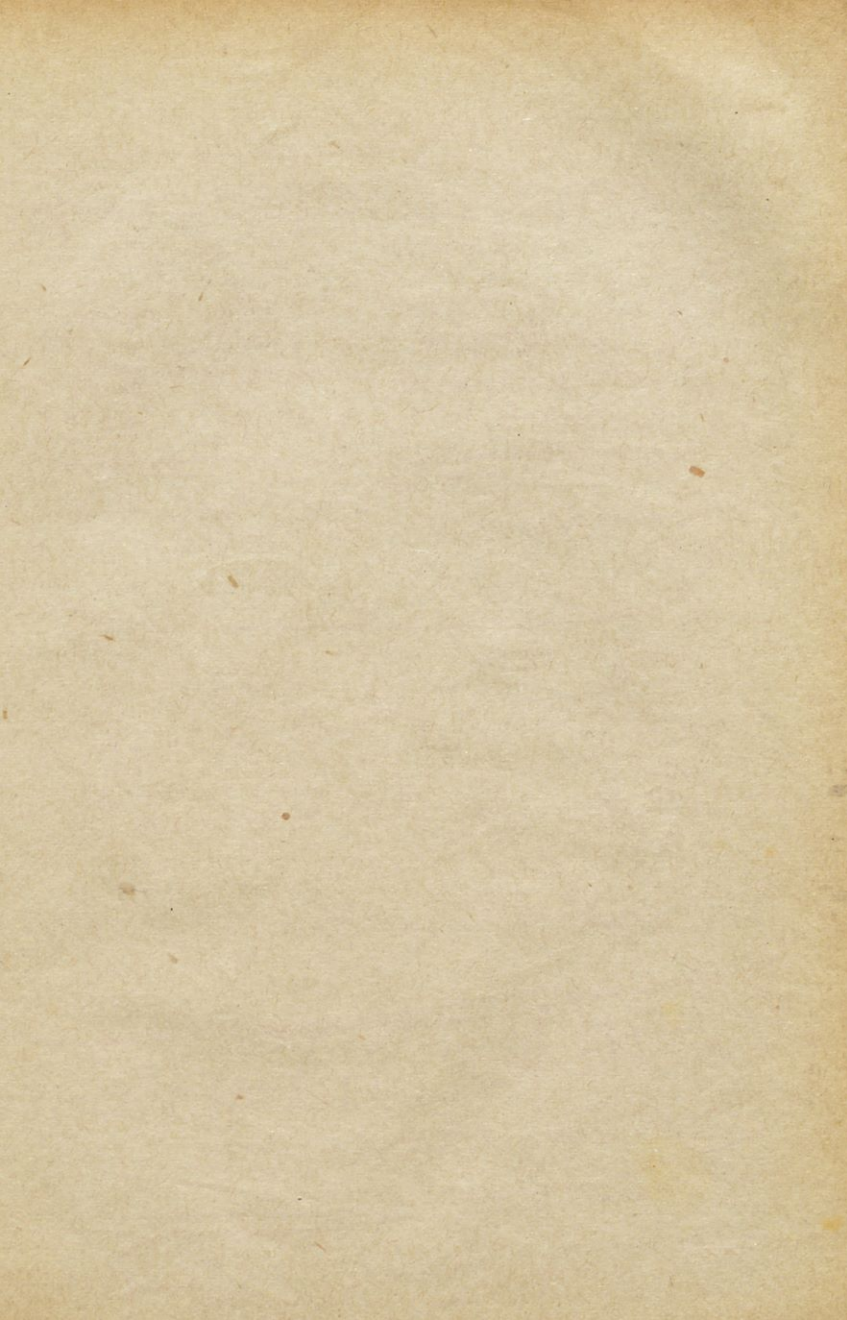
7. Prejemaj pogostoma sv. zakramente, ampak se dobro pripravi na nje. Če te je doletela nesreča, da si se smrtno pregrešil, takoj se skesaj in pojdi k duhovniku, da te izpove. Smrt te lahko vsaki čas doleti.

8. Ob nedeljah in praznikih obiskuj cerkev in delaj dela usmiljenja.

9. Ne zanemarjaj odmoliti večernje molitve pred počitkom. Izprašaj se, ali si tega dne kaj grešil. Sleci se spodobno in glej, da takoj zaspiš, misleč na Boga in svete stvari.

K o n e c.

— Vse pravice pripržane. —

Nedovrini gl. (5+5)

5. Trajajore dejanje K pr.

Gar grem proti: soli

Zaritek dejanje
Kesham proti soli

Zaritek dejanje
Začem pusti

Dovrini gl. (3+3+3)

Zaritek in konec dejanje
pustala sem maloga

Zaritek, pričem pi-
sati maloga

Konec: Končalo sem pusti

